

Hind 18 krooni

HEA LAPS

JA TEMA SÕBRAD JA SUGULASED

10 2002

AUSTRIA
LEHEKÜLJED

MEIE
MOOD

LAHEDAD
AUTOD

EMINEM

RÕÕMUKALLAKUGA

KOOL

.. VÕROKESTE
VÄRSSE

KASSID-KOERAD

KIRJUTUSMASINAST

ISSN 1406-3441

Dr. Jakob Forst-Battaglia

AUSTRIA AJALOOST

AUSTRIA VABARIIK
REPUBLIC ÖSTERREICH

Pindala: 83 858 km²
Rahvaarv: 8,09 miljonit (1999)
Pealinn: Viin (1,6 milj. el.)
Haldusjaotus: 9 liidumaad
Riigikeel: saksa keel
Rahühik: euro
Rahvuspüha: 26. oktoober
26. oktoober 1955 võeti vastu
Neutraliteediseadus
Religioon: enamalt jaolt (78 %) katoliiklased

Euroopa Liidu liige alates
1. jaanuarist 1995

Esmakordselt ajaloo mainiti Austriat keiser Otto III. kinkelepingus 996. aastal – "OSTAR-RICHI" – tähendusega "Ostreich" (Idariik). Samast tuleneb ka ladinapärase nimi *Austria*. Tookord tähistas see nimetus vaid väikest ala Alpi eelmäestikus Ennsi ja Doonau jõe vahel.

Aegade jooksul on Austria mõiste teinud läbi hiigelsuured muutused.

1282 said Austria hertsogiteks Habsburgid, kes omandasid hulgaliselt maid. 1364 hõlmas Austria kõiki Habsburgide valduses olnud alasid, sh praegust Kärnteni liidumaad koos seda ümbritsevate aladega, tänapäeval Sloveeniale, Horvaatiale ning Itaaliale kuuluvaid piirkondi. Aastast 1438 valiti Saksa kuningaiks ja Saksa-Rooma keisriteks ainult Habsburge.

Püha Rooma Riigi valitsemine kuulus 15. sajandist peale Habsburgidele, kes oma suure võimu toel olid tõusnud (Prantsuse kuningatega võisteldes) Euroopa esimeseks suguvõsaks. Kuna Habsburgide riik laienes enamasti rahumeelselt, dünastia sidemete kaudu, pärineb ühelt tarkpealt mõttepera: "Sõdu võivad teised pidada, Sina, õnnelik Austria, abiellu!"

Napoleoni ajal 1804 .a., võttis keiser Franz II endale tiitli "Austria keiser" ja loobus 1806. a. Rooma keisrikroonist. Nüüd

koondusid Habsburgide maavaldused ühtse nimetuse alla "Austria keisririik", riigi juurde kuulusid veel Itaalia ja Poola territooriumid. 1867 tekkis Viini ja Budapesti vahelise kokkuleppe tulemusena Austria-Ungari kuningriik – kaksikriik, mis hõlmas üksteist rahvust.

Kui monarhia kaotas 1918.a. Esimese Maailmasõja ja lagunenes, kehtis

nimetus Austria jällegi vaid järelejäänud Alpi- ja Doonaumaade kohta. "Austria on see, mis on üle jäänud", ütles prantsuse riigimees Clemenceau.

Paljud Austria saksa keelsete piirkondade elanikest kaldusid ühinemise poole Saksamaaga, sest nad ei pidanud saksa keelseid alasid piisavalt elujõulisteks. Liitmisega 1938. aastal muutuski Austria Saksamaa osaks.

Alles pärast Teise Maailmasõja kohutavaid kogemusi laienes nelja riigi mõjupiirkonnast vabastatud Austrias usk omariiklusesse.

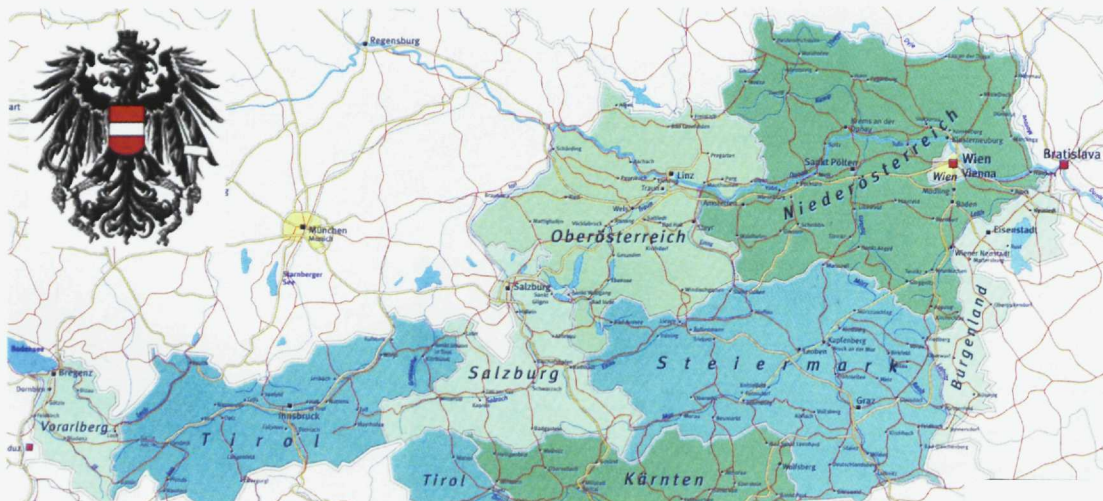
Rahvuspüha peavad austerlased 26. oktoobril, sest sel päeval 1955.a. tunnistas Austria end igavesti neutraalseks.

1. jaanuaril 1995 astus Austria Euroopa Liidu liikmeks, see oli uue ajastu alguse märk.

Ja meil, austerlastel, on hea meel paljurahvuselise Euroopa Liidu laiendamise üle.

Dr. Jakob Forst-Battaglia on Austria suursaadik Eestis, hariduselt ajaloolane.

Burgenland

Kärnten

Niederösterreich

Oberösterreich

Salzburg

Steiermark

Tirol

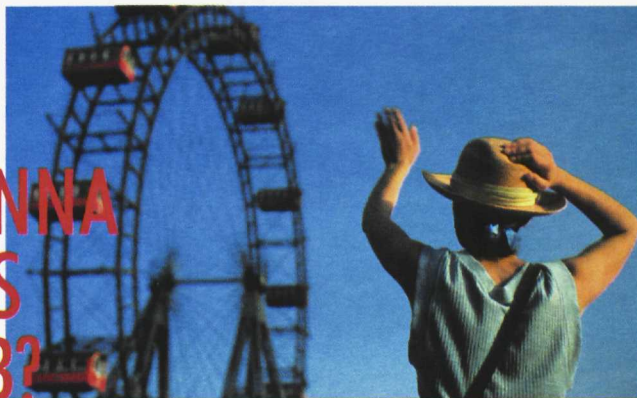
Vorarlberg

Wien

Gabriele Möhring

KUIDAS SUURLINNA NOORUS PUHKAB?

Puhkepäevadel võtavad Viini lapsed ette kõiki neid tegemisi, milleks muidu aega ei jää: olgu see siis käik indiaanikülala, kus indiaanisuguharude elu näidatakse lugude ja legendide kaudu, või kaasalöömine laste kirbuturul Doonau kanali ääres, kus võib täiskasvanute abita pakkuda ja müüa kasutatud mänguasju ning raamatuid, või siis minek Schönbrunni loomaaeda, et imetleda elevantidaami ja kaelkirjakuemme järeltulijaid. Noorukitele on see kõik veidi igav. 14. eluaastaast peale on nende käsutuses teised võimalused: alates sellest vanusest tohivad noored iseseisvalt minna kohvikusse, reedeti end näiteks Küberkohvikus internetti sisse logida ja seal surfata, kui kodus arvutiit pole. Selles eas on arvuti peaaegu kohustuslik: kõigil teistel on, mina tahan siis ka! Näiteks Fishbone'i teksaseid, neid ekstra laiu, mida kantakse allpool puusi ja kus püksitagumik lõpeb parimal juhul põlvede juures! Loomulikult peaks veel paistma lai tükk aluspesu ülakummi, sinna juurde lai kirju T-särk, uljas siilisoeng ja – kui vähegi võimalik – tātoveering või rõngas. Jah, see on cool! Ja cool-oleku juurde kuulub veel kihvt rula, hea sound uusimast mp3-pleierist, hädapärast kõlbbab ka CD-pleier – alguseks igatahes. Kõrvad korgitakse tillukeste kõrvaklappidega kinni – ja läheb lahti. Ainult kõvasti peab olema, ikka nii, et ümbritsevad inimesed bussis, trammis või metroos võiksid ka kuulda. Noored, nagu täiskasvanud nimetavad armastusväärsest 10 – 14aastasi lapsi, jagavad meelsasti oma vasardavat valju muusikat kaasinimestega. Sama kehtib ka väga tähtsate mobiilikõnede

kohta: ühistranspordis peab igaüks teadma, et Michael jättis nüüd Petra Dorise pärast maha. Ja seda peavad kuulma kõik, ka vanaema esimesel istmel!

Tänapäeva noored teavad, mida nad tahavad. Või õigemini peaksid teadma, mida nad peale rula, mp3-pleieri ja Fishbone' teksade tahavad. Nad on erakordselt iseseisvad, huvitatud, avatud ja võrdlemisi cool'id. Nad peavadki seda olema: nende vanemad on harva kodus ning lõpuks on ka sõbrad cool'id ja – mis kõige tähtsam – nad otsustavad enda eest ise.

11aastaselt Jakobilt küsiti, millised on tema tulevikuplaanid. Jakob vastas: „Hetkel ma tahaksin õppida juurat ja saada advokaadiks aga see võib veel muutuda.“ Sellisele välissurvele ei pea mõned lapsed vastu ning seepärast pagevad paljud uimastite, alkoholi või muude pahede juurde. Kuigi, nagu juba 11aastane Jakob ütles: „... aga see võib veel muutuda.“ Ja hea, et võib muutuda, sest kunagi varem pole nendele noortele, kes tahavad oma probleemides vabaneda, olnud rohkem maandumispaiku (noorsoo- ja nõustamiskeskusi). Usaldustelefon on üks selline maandamine: lapsed võivad sinna lihtsalt helistada ja rääkida, mis neid vaevab.

Maal on olukord sama: seal ei ole küll ühiskondlik surve nii tugev, aga lollusi võib ju teha ka igavusest. Loomulikult ronitakse maal veel puude

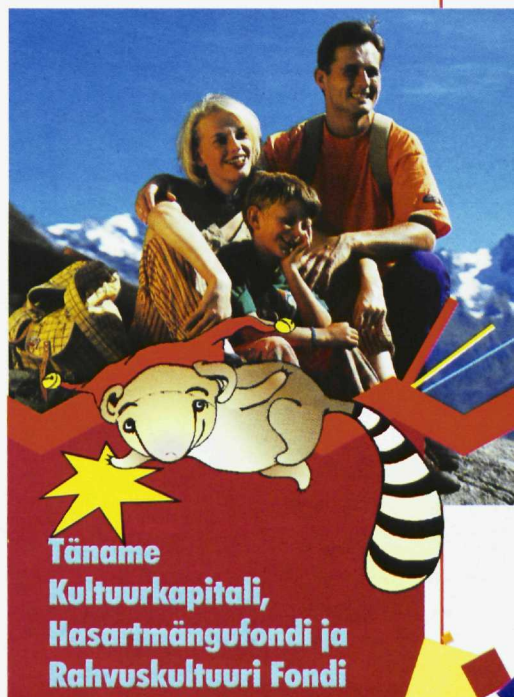
otsas (see ei ole ainult ahvide eesõigus,) aga kauaks ei huvita see enam kedagi ning nõudmised kasvavad, mida vanemaks saadakse: noored käivad pidudel ning tulevad koju hilja öösel. Pole probleem, kuni nad ei käi diskodel või ööklubides, mis on selles vanuses (14aastaselt) seadusega keelatud.

Alates 16. eluaastast tohib juba suitsetada ja arvake ära, kes sellest seadusest kinni ei pea? Õigus! Alla 16aastased. Alates 16. eluaastast tohib ka (muidugi eeldusel, et kiiver on peas) juhtida kaherattalist mootorsõidukit kiirusega kuni 40 km/h ning õigupoolest kuulutakse 16aastaselt nagunii juba „suurte“ hulka: tohib suitsetada, väljas käia ja seksida. Ja ometi on see asjaosalistele üks raskemaid aegu: täiskasvanuks saamise tee ei ole alati lihtne. Olulised hormoonid mõllavad hullusti ning tülitsetakse kõigiga, kes on teisel arvamusel. Te võite juba isegi arvata, et need on enamasti oma vanemad. See kõik on meil samamoodi nagu teilgi.

Gabriele Möhring elab Viinis ja töötab Austria Välisministeeriumis. Kevad-suvel 2002 elas ja töötas ta mõnda aega Tallinnas.

Foto: Martin Fuchs

**Täname
Kultuurkapitali,
Hasartmängufondi ja
Rahvuskultuuri Fondi**

Sirje Windig-Frauenlob

AUSTRIA LASTE HIRMUD JA ARMUD

Kui detsembri algul vara pimedaks läheb, algab ka "krampuste aeg". Krampused on noored, tugevad mehed, kes jooksevad kambas ringi, hirmuäratavad kuraditaolised maskid ees ja karvased kasukad seljas.

Pead teadma, et krampustel on kaasas suured vitsad. Kui sellega ühe sihvaka ära saad, on päris valus. Tähtis on silmad lahti hoida ja õigel ajal kandadele valu anda.

Põnev pole mitte ainult krampuste jooks, vaid ka nende tagaajamine. Tahan teile sellest natuke lähemalt pajatada.

5. detsembril koguneb nii linnades kui külades õhtul rahvas kokku, et krampustele kaasa elada. Maal tehakse veel küla keskele tuligi. Lapsed joovad soojenduseks oma punši, lastevanemad hõõgveini. Värskest küpsetatud soojad kastanimunad maitsevad hästi ja soojendavad ka sõrmi. Õhk on täis häid lõhnu.

Järsku kuuldu igast taevakaarest hirmsat möirgamist ja suurte lehmakellade kõlinat: hiiglasuured sarvedega, karvased kujud lähenevad möirates ja vitsu vibutades mööda tänavat. Eriti julged pealtvaatajad seisavad esimeses reas. Aga siin sähvivad ka vitsad kõige vihasemalt. Kartlikumad poevad viimasesse ritta või proovivad

end teiste selja taha peita. Aga ka see pole iga kord pääs; mõned kavalad krampused leiavad su sealtki üles. Peale selle on neil tagavaraks igasuguseid muid vigureid: järsku on kamba keskel suur kast ja kõik ligidal olevad tüdrukud aetakse sinna sisse. Krampused ise karglevad hirmsat häält tehes ja karvase kasuka ümber seotud kelli raputades ümber kasti. Vaevalt on ühed tüdrukud pääsenud, püütakse uued kinni. Poistel mäiritakse näod tahmaga ja lahtipääsemiseks peab ruttu meie isa palve üles ütleva.

Aga nüüd on aeg kätemaksuks: kõige julgemad poisid riskeerivad väikeste rühmadena krampustele ligemale hiilida ning teatud salmide ja lauludega neid pilgata ja tögada. Oi sa poiss, seda krampused ei sall! Nüüd ei aita muu, kui tuleb koivad kõhu alt välja sirutada, et kuradikambast lahti saada. Tähtis on, et tead, kuhu jooksed, muidu võib juhtuda, et jooksed otse krampusele kõhtu. Aga kui pääsed, on ikka võidukas tunne küll. Päris kindlana tunned end aga jälle kodus ja mõtled juba järgmise aasta jooksu peale.

Põnev on ka jälgida, kui kampused lõpuks oma suured maskid maha võtavad. Higiste ja punaste nägude seast (maskid on rasked ja karvakasukad kuumad) tunned ära kas naabri või mõne muu tuttava. Järsku pole enam mingit hirmu. Naljakas, et enne jooksid selle karvase kuju eest, nagu jalgad võtsid.

Nikolaus

6. detsembri õhtul pühitsetakse meil Nikolausi.

Püha Nikolaus oli 4. sajandil piiskop Väike-Aasias. Nikolaus on üks hea inimene, kes toob lastele väikseid kingitusi: mandariine, õunu, pähkleid. Seljas on tal punane mantel kotiga, peas kõrge müts, ees pikk valge habe, käes pikk kepp. Nikolausil on raamat kirjas, kas lapsed on olnud tublid. Rõõmu teeb talle kui keegi ka salmi üles ütleb.

Aga kes seisab ukse taga, kobistab ega tule sisse? See on Nikolausi saatja Krampus, kes näeb välja nagu kurat ja pahad lapsed kaasa tahab võtta, Aga nagu ikka, kõik

lapsed on olnud väga tublid ja ka krampusel ei jää muud üle, kui koos Nikolausiga edasi minna.

Eesti lastele meenutaks Nikolaus jõuluvana. Aga Austria lastel ju jõuluvana sel kombel ei käi. Austrias on 24. detsembril kodus elutoa üks õhtuni kinni. Midagi salapärast toimub nende kinniste uste taga? Lõpuks heliseb kellake ja ukseid lähevad lahti: jõululaps on külas käinud, toonud ilusa ehitud kuuse ja kingitusi.

Loo autor Sirje Windig-Frauenlob on eestlanna, kes elab Austrias ja on Salzburgi-Eesti Seltsi president.

Salzburgi-Eesti Selts (SES)
www.yks-kaks.com

Sirje Windig-Frauenlob

Lastepunši retsept:

- 4 suurt apelsini
- 3/4 l apelsini mahla
- suhkrut (maitse järgi)
- 1 teepulbri kotike
- kaneelikangi

Kolme apelsini väljapressitud mahl segada apelsini mahlaga, lisada suhkur, kaneel, tee, kuumutada keemiseni. Üks apelsin pesta kuumaveega ja lõigata viiludeks, lisada punšile. Serveerida kuumana tassides, lisades igasse tassi ühe apelsiniviilu.

Martin Auer

on sündinud 14. jaanuaril 1951 Viinis. Ta on tegutsenud näitekirjaniku, näitleja, muusiku, laulusõnade autori ja ajakirjanikuna, alates 1984.a. vabakutseline kirjanik, illusionist ja kabareeartist. Tema loomingut on tõlgitud paljudesse keeltesse. Autasustatud mitmete preemiatega, viimati Viini linna laste- ja noorsooraamatupreemiaga 2002.

Martin Auer kirjutab sõnamänge ja mõtiskelusi sisaldavaid jutte ja luuletusi lastele, kes mõistavad lugeda ridade vahelt. Ta sooviks vahendada loovust, fantaasiat ja suhtlusoskusi. M. Auer kirjutab ka täiskasvanuile.

Eesti keelde on tõlgitud Martin Aueri raamat „Kummaline sõda“ („Der seltsame Krieg“), esialgu saab seda lugeda ainult internetis, aadressil: www.friedenskultur.net (edasi klõpsuta Eesti Estonia).

Järgnev katkend on väikelasteraamatust „Liise-Rediise ja tallekotkas“ („Lieschen Radieschen und der Lämmergeier“, 1994). See on fantaasiaküllane jutustus tüdrukukesest, keda ei toonud kuningapaarile mitte kurg, vaid röövlind tallekotkas. Tüdruk kannab Zorro-kostüümi ning päästab prints'i lohe käest.

Liise seis üksi pargis.

Siis tuli tallekotkas.

„Liise-Rediise, ma viin su ära!“ ütles tallekotkas.

„Sina ei vii mind!“

karjus Liise. „Mina viin sind!“

Ja Liise hüppas tallekotkale selga.

„Hei, vastupidi!“ hüüdis tallekotkas.

„Mina pean sind oma küünte vahel kandma!“

Liise pigistas suu ja silmad kinni ning läks näost punaseks.

„Noh, mis viga?“ küsis tallekotkas.

Liise muutus veel punasemaks.

„Lase käia!“ hüüdis tallekotkas.

Liise nägu läks veelgi punasemaks.

„Roni maha!“ käskis tallekotkas.

Siis tõstis Liise-Rediise nii kõva kisa, et tallekotkal lendasid peaaegu suled seljast.

„Hea küll, hea küll!“ ütles tallekotkas.

„Lendame siis pealegi niimoodi.“

Tallekotkas viis Liise-Rediise kuningriiki, kus kuningal ja kuningannal ei olnud lapsi.

„Ma toon teile ühe printsessi,“ ütles tallekotkas.

Kuninganna käis kolm korda ümber Liise-Rediise.

„Ma ei tea, ma tõesti ei tea aga ta ei näe välja nagu tõeline printsess. Ma arvan, et ma ei saa teda võtta.“

Liise-Rediise pigistas suu ja silmad kinni ning läks näost punaseks.

„Ettevaatust, ta karjub!“ hüüdis tallekotkas.

„No ja las karjub!“ vastas kuninganna.

Siis kisaski Liise-Rediise nii kõvasti, et kuningannal lendas kroon peast.

„Hea küll, hea küll, ma võtan ta!“ ütles kuninganna ning läks kuninga juurde, et talle öelda, et neil on nüüd printsess.

„Kas kurg tõi meile printsessi?“ küsis kuningas võlutult.

„Ei, tallekotkas!“ vastas kuninganna.

„Mulle ei meeldi see sugugi,“ ütles kuninganna kuningale.

„Meie Liise ei käitu ju üldse nagu printsess. Ta on liiga kuri.“

„Aga see-eest püüab ta mereröövleid,“ ütles kuningas.

„Aga see ei sobi ju üldse printsessile!“

„Ära tee sellest väljagi,“ vastas kunin-

gas, „nii kurjad kuningatütred viib tallekotkas ju minema!“

„Mõtleks!“ ütles kuninganna. „Tema ta ju tõigi!“

„Ah jaa,“ vastas kuningas.

Liise-Rediise esitles kuningale ja kuningannale prints'i.

„See on prints, kelle ma vabastas. Temaga saab mõistlikult rääkida ja me hakkame koos röövleid püüdma.“

„Tore on,“ vastas kuninganna, „siis ta vähemalt vaatab, et sinuga midagi ei juhtuks.“

Liise-Rediise pigistas suu ja silmad kinni ning läks näost punaseks.

„Aga nüüd mulle aitab!“ kisas ta.

Ja printsile ta ütles: „Tead mis, ma ei jää siia enam kauemaks. Ma ei ole tegelikult üldse õige printsess, sest ma olen Liise-Rediise.“

„See on ju hea,“ vastas prints. „Mina olen nimelt August Haselböck kolmandalt korruselt.“

„Lendame siis nüüd koju,“ ütles Liise-Rediise.

Ja seda nad tegidki.

Ning tallekotkas lendas nii kiiresti, et nad olid veel õhtusöögiks õigel ajal kodus.

(Katkend M. Aueri raamatust „Liise-Rediise ja tallekotkas“)

Grete Steinberg, IV kl

Maia Boltovsky, IV kl

Maia Boltovsky, IV kl

Rõõmu- kallakuga kool

Maria Peink, IV kl

Kui juhtute sisse astuma Tallinna Magdaleena lasteaed-alkkooli, siis võite seintel rippuvate vahvate joonistuste järgi arvata, et tegemist on kunstikallakuga kooliga. Kui näete-kuulete "magdaleenlasi" tantsimas ja laulmas, siis mõtlete, et õppeasutusel on hoopiski muusika- või tantsukallak. Koos muusikaõpetaja Liilia Kotkasega on Magdaleena kooli lapsed võimelised kas või une pealt pika torelda kontserdi esitama!

Kooli direktori Ingrid Reikopi sõnul pole aga Magdaleena lasteaed-alkkoolil ametlikult mingit kallakut: siin püütakse lihtsalt selle poole, et kõigil – nii lastel kui õpetajatel oleks iga päev huvitav ja rõõmus koos olla ja ühiselt aina targemaks saada. Et tegemist on rõõmukallakuga kooliga, see paistab ära ka laste laulupeomeenutustest. Ja teadagi võib Magdaleena kooli õpilasi igal suurpeol laulukaare all kohata!

Tere, loom!

Tere! Saadan Teile enda ja oma hamstrite ankeedid!

NIMI: Maarja Roos
SÜNNIPÄEV: 29. 09. 1989
ÕED-VENNAD: vend Egert (11)
LEMMIKFILMID: "Kole Koiott", "Muumia I", "Gladiator"
LEMMIKTOIT: jäätis
LEMMIKJOOK: Coca-cola
LEMMIKLOOMAD: kass ja koer
LEMMIKBÄND: Linkin Park
SOOV: leida poisist või tüdrukust kirjasõber vanuses 9 – 16 a.
ADDRESS: Rava 2 – 24, Tartu 50104

Ja hamstrid:

NIMI: Tupsu
SUGU: emane
VÄRVUS: valge
SILMADE VÄRV: punane
LEMMIKTOIT: kurk, salat
LEMMIKJOOK: vesi

NIMI: Tipsi
SUGU: isane
VÄRVUS: beež
LEMMIKTOIT: hamstritoit, kurk jm.
LEMMIKJOOK: vesi
SILMADE VÄRV: must

NIMI: Zorro
SUGU: isane
VÄRVUS: must, kurgu all veidi valget
LEMMIKJOOK: vesi
LEMMIKTOIT: salat, hamstritoit
SILMADE VÄRV: tumesinine
NIMI: Johanna
SUGU: emane
VÄRVUS: beež
LEMMIKTOIT: salat
LEMMIKJOOK: vesi
SILMADE VÄRVUS: must

OMAPÄRA: pole teist tagumist (paremat) jalga

SAAGEM TUTTAVAKS, SÕBRAD JA SUGULASED!

Tere, Hea Laps! Saadan teile enda ja oma roti andmed.
Hanna

NIMI: Hanna Kalajas
SÜNNA: 9. juulil 1989
MEELDIB: lugeda, tantsida, ujuda, muusikat kuulata
ADDRESS: Turu 13 – 16, Vändra 87701
SOOV: leida kirjasõpru, nii tüdrukuid kui ka poisse!

Ja minu armsa roti andmed (kes on nüüdseks kahjuks siit ilmast lahkunud)!

NIMI: Migro
HÜÜUKAS: Rotu
SÜNNA: märts 2000
TÕUG: kaputsiinrott
LEMMISÖÖK: juust, muna, kõrvitsaseemned
LEMMIKJOOK: väiksenä piim, suurena vesi
LEMMIKTEGEVUS: perenaise ködistamine, ronimine, diivani lõhkumine

Tere, Hea Laps! Siin siis minu foto ja andmed!
Annika

NIMI: Annika Auulik
HÜÜDNIMI: Lissu, Liz
SÜNNIPÄEV: 06.08.1990
ELAN: Tallinnas Pirita kandis
LEMMIKLOOM: 2 segast koera, Pontsu ja Kleopatra, 1 jobu kass Tommi
HOBID: tantsimine, ujumine, tennis
OLEN: ilus, tark, tore, pikk, sõbralik
TAHAN SAADA: juuksuriks, kosmeetikuks
LEMMISÖÖK: jäätis, pitsa
LEMMIKJOOK: mahl, Coca-cola
LEMMIKNÄITLEJA: Sarah Michelle Gellar
SOOVIN: leida sõpru vanuses 11 – 14, kes saadaksid mu mobilale sõnumeid (nr. 053830592)
E-mail: ann155.@hot.ee

Tere, Hea Laps! Saadan oma ankeedi, pane see sinna, kuhu vajal!

NIMI: Susanna Liisa Mildeberg
VANUS: 7 a.
ÕED-VENNAD: Saara, Henri, Joel
LEMMIKSÖÖK-JOOK: kartulipuder seenekastmega, tomatimahla
LEMMIKLOOMAD: kõik loomad!
LEMMIKVÄRVID: sinine, kollane, oranž
HOBID: laulmine, tantsimine
ADDRESS: Läsna k., Kadrina v., Lääne-Virumaa 45202
SOOV: leida 7 – 10a. kirjasõpru!

Tere, Triibu-Liine! Sooviksin väga, et sa paneksid mu kassi andmed kirja!

Grete Lanno Tapalt

NIMI: Tudu
HÜÜDNIMI: Tuudu
TÕUG: kodukass
SUGU: isane
SÜNNIAEG: 18.III 2002
LEMMIKJOOK: loomulikult piim
LEMMIKSÖÖK: Whiskasi kröbinad
PARIM MINUS: söömine ja magamine
HALVIM MINUS: küünistamine ja hammustamine
PEAMINE TEGEVUS: müramine
SOOV FÄNNIDELE: Kiusake alati peremehi!

Tere, Hea Laps! Saadan oma laheda kassi andmed.
Silver Lokk Tallinnast

Musti
VÄRVUS: must
VANUS: 5 a.
LEMMIKSÖÖK: kassitoit
LEMMIKJOOK: piim, vesi
LEMMIKTEGEVUS: magamine
HEA ASI: nurrub
HALB ASI: küünistab

Tere, loom!

Tere, Hea Laps!

Siin on minu ja mu merisea andmed.

NIMI: Evelin Tischler

VANUS: 11. a.

SOOV: saada palju kirjasõpru

KOOL: Pärnu Ühisgümnaasium

ADDRESS: Pärnu, Männi 23-29, 80038

SÜNNIPÄEV: 27. september.1991

LEMMIKSÖÖK: friikartul, pannkoogid, hot dog, hamburger

LEMMIKJOOK: Metsamarja Fanta

LEMMIKBÄND: Limp Bizkit

LEMMIKLAULJA: Shakira, Pink, Britney, Kerli Kõiv

VEND: Roland Tischler (17a.)

LEMMIKLOOM: merisiga, hobune

LEMMIKRAAMAT: "Must Iludus"

Ja nüüd mu merisea andmed!

NIMI: Krossu

HÜÜDNIMI: Põssa, Nossu

SUGU: isane

SÜNNIPÄEV: 15. 08. 2001

LEMMIKSÖÖK: Zippy toit, lehtsalat, porgand, porgandivarred, kurk, hein, rohi, kapsas

LEMMIKJOOK: vesi

VÄRVUS: pruunikas, must, valge

MEELDIB: ruigamine, söömine, magamine, haigutamine, süleshoidmine

EI MEELDI: kui mind pestakse

Tere, Triibu-Liine!

Siin on minu ja mu kassi ankeedid.

NIMI: Gerli Kulm

HÜÜDNIMI: Kiku, Väike Neeger, Kulmu

LEMMIKSÖÖK: pitsa, friikartulid

HOB: skautlus, ujumine, tennis

KOOL: Tabasalu ühisgümnaasium

E-MAIL: kiku2303@hotmail.ee

Ja kassi andmed.

NIMI: Kusti

SUGU: isane

LEMMIKSÖÖK: liha

PLUSS: on nunnu

MIINUS: hüppab jalga kinni

Tere! Saadan teile oma lemmikloomade ankeedid.

Liisi Preedin Saaremaalt

NIMI: Kaaru

HÜÜDNIMI: Kaarumps

SUGU: isane

VANUS: 7 aastat

VÄRVUS: mustavalgekirju

LEMMIKTOIT, -JOOK: Darlingi

koeratoit, vesi

SOOV FÄNNIDELE: Olge ikka nunnud!

NIMI: Nurru

HÜÜDNIMI: Nurr-Purr, Nurts

SUGU: emane

LEMMIKJOOK, -SÖÖK: piim, kartulipuder

SOOV FÄNNIDELE: Olge nii armsad kui suudate!

NIMI: Maks

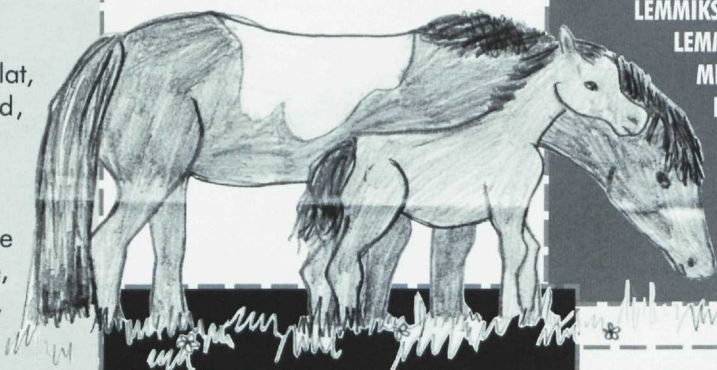
HÜÜDNIMI: Maku, Mäks

SUGU: isane

LEMMIJOOK, -SÖÖK: piim,

Darlingi kröbinad

SOOV FÄNNIDELE: Lööge nurru nii palju kui suudate!

Tere, Triibu-Liine! Saadan sulle oma lemmiklooma hobuse pildi ja oma kassipoja andmed!

Helar Kuusk Saaremaalt

NIMI: Rosin

HÜÜDNIMI: Tondu

VÄRVUS: must, kurgu all paar

valget karya

LEMMIKSÖÖK ja -JOOK: kiisueine, piim

EMA: Käabik

HALVIM MINUS: olen mõnikord kärsitu

PARIM MINUS: olen nunnu

MEELDIB: peaga vastu seinä joosta, magada ja süüa. NB! Sellepärast olen nii ümmargune!

EI MEELDI: kui mind uneajal või

teleka vaatamisel segatakse

SOOV FÄNNIDELE: Äрге pahandusi

tehke, muidu saate vett kaela

(minuga õli nii)!

Tere, Hea Laps! Saadan teile enda ja oma lemmikloomade andmed!

Martin Läänemaalt

NIMI: Martin Mihk

VANUS: 11a.

MEELDIB: muusikat kuulata, telekat vaadata

EI MEELDI: kui teleka eest ära aetakse

ADDRESS: Ubasalu, Kullamaa, Läänemaa

Koer andmed:

NIMI: Naksi

HÜÜDNIMI: Naksu

TÕUG: puhtatõuline krants

VANUS: 3 a.

LEMMIKSÖÖK: kont, Pedigree

LEMMIKJOOK: piim, vesi

MEELDIB: Tondut kiusata

EI MEELDI: kui Tondu mind kiusab

SOOV FÄNNIDELE: Jooge piima!

Ja kassi andmed:

NIMI: Tont

HÜÜDNIMI: Tondu

TÕUG: ei tea

VANUS: 5 a.

LEMMIKSÖÖK: Whiskasi tooted

LEMMIKJOOK: piim

MEELDIB: Naksut kiusata

EI MEELDI: kui Naksu

mind kiusab

SOOV FÄNNIDELE:

Kiusake kindlasti

koeri!

Tere, Hea Laps!

Kirjutan Sulle oma jänkust.

Ragne Rool Tallinnast

NIMI: Muksu

HÜÜDNIMED: Muksik, Mussu,

Karvakera

VÄRVUS: halli-valgekirju

VANUS: 2 a.

LEMMIKSÖÖK: kuivtoit, hein,

murru, pähklikid, kirsioksad

LEMMIKJOOK: vesi

TÕUG: kääbusküülik

PARIM MINUS: olen armas ja

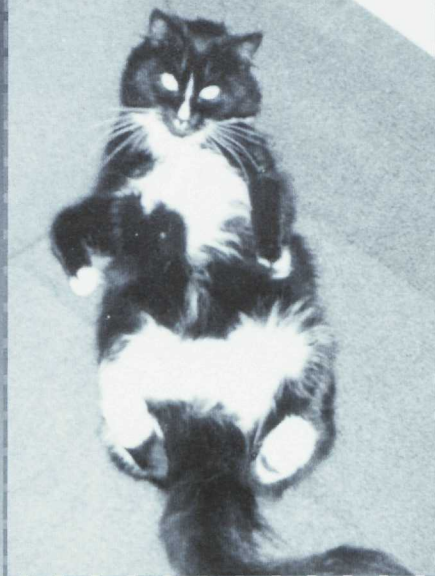
nunnu

HALVIM MINUS: närin ajalehti

EI MEELDI: loomaarsti juures käia!

SOOV FÄNNIDELE: Olge tublid,

näri ajalehti!

Tere, Hea Laps! Saadan Sulle oma armsa kiisu andmed!
Helis Matson Tallinnast

NIMI: Manni
HÜÜDNIMED: Mannu, Mants
VANUS: 8 a.
SÜNNIPÄEV: augustis
SUGU: emane
VÄRVUS: must, valge, käppade alt roosa
VÄLIMUS: pikakarvaline, kõhu alt valge, nina ja käpaotsad ka valged
KOMBED: magamistoas voodi peal magamine, oma kausist kápaga toidu välja tõmbamine
LEMMIKSÖÖK: Sheba
LEMMIKJOOK: piim
MEELDIB: magada, süles nurru lüüa, toas päikeselaigus lesida
EI MEELDI: kui mind kiusatakse
SOOV FÄNNIDELE: Sööge hästi palju Shebat ja kiusake koeri, kui võimalus on!

Tere, Hea Laps!
Siin on mu lemmikloomade andmed!

Kairi Kolbin

NIMI: Fanny
TÕUG: angoora pikakarvaline
SUGU: emane
VÄRVUS: oranž, must ja valge
HÜÜDNIMED: Vanni, Mopsu
LEMMIKSÖÖK: pakitoit, hein, õun, kurk
PARIM MINUS: ma ei tee kellelegi liiga
HALVIM MINUS: joostes juhtub mõni junn maha jääma
SOOVITUS: Ostke meid, me oleme armsad

Tere! Saadan Teile enda ja oma kassi andmed!

NIMI: Maarja Pütsep
VANUS: 11a.
SÜNNA: 24. dets.
ELAN: Pärnus
ÕDE-VEND: Evelin ja Martin
LEMMIKUD: Pink, Eminem, Linkin Park
LEMMIKLOOM: koer, kass
LEMMIKRAAMAT: "Harry Potter"

Ja kass:

NIMI: Bompeius
HÜÜDNIMI: Bombi, Kitu
SUGU: isane
VANUS: 3 a.
LEMMIKSÖÖK: maks, Kitekat
LEMNIKJOOK: piim
MIINUS: ronin pidevalt sülle, nii et ei saagi juba istuda, ülejäänud on plussid
SOOV FÄNNIDELE: Ronige ikka sülle ja sööge ennast paksuks nagu mina!

Tere, Hea Laps!

Siin on minu ja mu loomade andmed.
Kätlin Valgamaalt

NIMI: Kätlin Kolbin
SÜNNIAEG: 17. 08. 1989
ÕDE: Kairi
LEMMIKLAULJAD: Tanel Padar, Eda-Ines, Jennifer L, Britney, Shakira jpt.
LEMMIKBÄNDID: Metallica, Atomic Kitten, Spice Girls, S Club 7 jpr.
LEMMIKNÄITLEJAD: Melissa Joan Hart, Greg Vaughan, Shiri Appleby jt.
LEMMIKFILM: "Nagu kaks tilka vett"
LEMMIKSÖÖK ja -JOOK: kartulipuder sibulakastmega, pepsi
HOBID: pidutsemine, linnas käimine, kogumine
LEMMIKLOOMAD: hobune, merisiga, kass, koer, hamster
LEMMIKVÄRVID: tumepruun, helekollane, roheline

ADDRESSID:

amorebeiby@hotmail.com,
beiby@jippii.ee, Hummul
sjk., Valga mk. 68401

Merisea andmed:

NIMI: Musi
SÜNNIAEG: mai
TÕUG: angoora pikakarvaline merisiga
SUGU: emane
HÜÜDNIMED: Muska, Mermar, Nunnu
LEMMIKSÖÖK: merisea pakitoit, porgand, kurk, kapsas, küpsis
PARIM MINUS: olen valge ja mulle meeldib koos teise merisea Fannyga ringi joosta
HALVIM MINUS: vahepeal ampsan teist merisiga
SOOV: Ostke kõik merisigu! Me pole üldse pahad, vaid hoopis toredad!

Koera andmed:

NIMI: Pontu
HÜÜDNIMI: Lontu
VANUS: üle aasta
TÕUG: krants
SUGU: isane
LEMMIKTOIT: kondid
LEMMIKTEGEVUS: nuuskimine, ringi jooksmine
SOOV: Valige meid oma kodusid valvama!

Kassi andmed.

NIMI: Possu
HÜÜDNIMI: Postavoi, Posslem, Posskin
SÜNNIAEG: juuni või juuli (leidlaps)
SUGU: isane
LEMMIKTOIT: Sheba, kala ja paki- ning purgitudud
LEMMIKTEGEVUS: nurrumine, laste kõrval magamine, lõnga sassi ajamine, vaaside lõhkumine
SOOV: Võtke kõik endale kass!

Nukkvõll

↑ Parimate reast kuendat – Gary ja Jan Rileyle kuuluvat 1932.a. *Ford Tudorit* – lennutaab edasi Jaguari V-12 mootor.

PARIMATEST PARIMAD

Nii inimeste kui ka autode välimuse kohta võib öelda, et maitse üle ei vaielda. Aga ometi korraldatakse aeg-ajalt igasuguseid ilustusvõistlusi, mis reastavad kaunimatest kauni- maid, parimatest parimaid.

Ka hotrod- ja custom-autodest on ameeriklased koostanud saja parima edetabeli, millest muidugi iga autohuviline võib teha oma valiku. Minu top-seitsme koostamisel sõelale jäänud masinaid võite siin näha.

↑ Kolmanda koha pälvinud masin – Joe Stubani 1933. aasta *Ford Speedstar Coupe* – on parim näide selle kohta, mis on hetkel "in".

↑ Viiendale kohale jõudis 1955.a. *Chevrolet No Mad*' ist ehitatud tänavarakett *Chevrolet New Mad*.

↑ See auto võitis Ameerika kauneima roadsteri auhinna aastal 2001. Tegu on 1933.a. *Ford Roadsteriga*, mille omanikuks on Rick Berry.

← Uskuge või mitte, aga pildil oleva '33 *Ford Coupe* ehitas Jack Shepard valmis oma tagahoovis – tulemuseks on ilus klassikaline hotrod, mida ei saa häbeneda!

↓ Seda, et "kastikas" võiks vahelduse mõttes ka stiilne olla, Tõestab Normann E. Woodingi 1937.a. *Ford Phantom*.

← Teise koha sai 1938.a. *Lincoln Zephyr*, mis on ehitatud Boyd Coddingtoni firma poolt.

Bob Alloway '33 Trackstar Coupe

Risto Siimpere
illustratsioon
näidendile "Libahunt"
(Kambja põhikool)

Väike lavatükk

PUNAMÜTSIKE

(Punamütsike seisab õues, käsi silmade kohal, ja vaatab.)

EMA: Punamütsike, vii vanaemale sada krooni ja patakas ajakirju. Siis vii veel need pudelid klaastaara kokkuostu!

PUNAMÜTSIKE: Ära muretse, seltsimees ema! Küll ma selle tööga toime tulen. (Punamütsike läheb, kaks kilekotti käes. Hunt tuleb värisedes.)

PUNAMÜTSIKE: Noh, hunt, luusid jälle metsas! Kas neli aastat vanglas ei rahustanud sind, ah?

HUNT: Oh, ega ma...

PUNAMÜTSIKE: Ole vait! (Läheb edasi.) Kop-kop!

VANAEMA: Kes seal on?

PUNAMÜTSIKE: Punamütsike!

VANAEMA: Sisse!

PUNAMÜTSIKE: Vanaema, võta kilekott, ma helistan politseisse.

POLITSEINIK: Hallo, kes räägib?

PUNAMÜTSIKE: Tere, mina siin! Hunt luusib jälle metsas ringi.

POLITSEINIK: Ära muretse, küll me hundu kätte saame.

PUNAMÜTSIKE: Ega mina hunti karda, kes seda lontrust ikka kardab. (Paneb toru ära.)

VANAEMA: Laps, laps...

(Koputus. Sisse astub võõras mees.)

PUNAMÜTSIKE: Relvile!

VÕÕRAS: Tasa, tasa, mina olen Jahimees. Vabanda, et segasin, aga miks vanaema pole veel ära söödud?

PUNAMÜTSIKE: Hunt on arreteritud.

JAHIMEES: Aitäh. (Läheb minema.)

PUNAMÜTSIKE: Nüüd on rahvas jälle päästetud, ning kui te metsas hunti näete, võtke minuga ühendust!

Eesriie

Kaarin Kivirähk Tallinna Prantsuse
lütseumi IV b klassist

MARI PERE LOOD

■ Poiss küsib isalt: "Kas kõrvaklappe on sellepärast kaks tükki, et üks viib muusika kõrva ja teine pannakse teise kõrva ette, et muusika sealt välja ei tuleks?"

■ Tüdruk teatab emale: "Mesilane saab ainult üks kord elus nõelata, aga minu õde on küll saanud kuus korda nõelata!"

■ Poiss küsib: "Kas kõikidest marjadest saab mahla teha peale herneste?"

■ Tüdruk viib vanaemale aeda pingi. Vanaema küsib: "Pink oli ikka vast kergem aeda tuua kui kutsikas?" Tüdruk vastab: "Oli ikka – ta ei rabelnud üldse vastu ka!"

■ Tüdruk mängib kassiga arsti. Ta küsib kassilt: "Ja kui vana te siis olete viimastel aegadel olnud?"

Naljad kirjutas üles
Mari Pent Leevi põhikoolist

SALME

Kuuse otsas loksus käbi,
minu luuletus sai läbi.
Käbi kukkus maha,
kõigil hakkas paha.

Elas kord üks pind,
pinna sees oli lind.
Lind elas puuris,
puur oli kuuris.

Minul on kass,
kassil on mobiil,
mobiilis on kast,
kasti sees on mast.

Silver Loka Tallinnast

TÖÖ kiidab tegijat!

Meie küsimustele õpilaste töö kohta tuli üsna palju vastuseid.

Mõned neist teilegi, armsad sõbrad ja sugulased, lugemiseks ja võrdlemiseks!

Kas tahaksid koolivaheajal töötada?

Liina Noormets Kiilist: "Oleksin väga masendunud, kui ma poleks suvel kuskile tööle saanud. Minu arvates on nii tobe kogu aeg ema-isa käest raha lunida... Teenitud raha eest võib ju osta nii mõndagi!"

Reesi Mäni Püssist: "Minu arvates võiksid lapsed koolivaheajal tööd teha, nii ei oleks see aeg üksluine ja igav."

Kadi Kikkas Tallinnast: "Jah, tahaksin küll, kui raha selle eest saaks. Ma tahtsin sel suvel minna, aga ma olen ainult 11 aastat vana ja ma ei leia tööd."

Liis Lõhmus Tallinnast: "Tahaksin küll, kui ei peaks iga päev töötama."

Kaili Paas Väitsast: "Vahel tahaks ikka natuke tööd teha."

Siret Pent Viljandist: "Tahaksin küll!"

Kadi Vanaselja Tallinnast: "Tahaksin küll."

Eva-Theresa Martens Tallinnast: "Mina tahaksin koolivaheajal töötada umbes paar nädalat."

Missuguseid töökohti pead koolilapsele sobivaks?

Liina: "Koolilapsele oleksid sobivad tööd näiteks rohimine, marjade korjamine, lapsehoidmine (natuke vanematele), istutamine, poistele nt. puidutööstus."

Reesi: "Lastele sobivateks pean rohimistööd, postiljoniametit ja suuremad võiksid ka müüjana raha teenida."

Kadi: "Ma arvan, et tüdrukud võiksid tänavaid pühkida või suurtel maadel vagusid kõblata, aga poisid parandada või teha puust asju."

Liis: "Ajalehtede müümine, laste mängunurgas laste valvamine, lillede ja marjade müümine jne."

Kaili: "Koolilapsele pean ma sobivaks töökohti nagu riisumine ja koristamine."

Siret: "Kõige sobivamad töökohad on marjade korjamine, koristamine ja aiatöö. Igal juhul mitte ajalehtede või jäätise müümine, sest linnas liigub pätte,

kes võivad lihtsalt raha ära võtta."

Kadi: "Marjade ja ajalehtede müümine, teeäärsete koristamine, vanematele lastele lapsehoidmine."

Eva: "Kuni 14-15a. lapsed võivad olla rohijad, jäätisemüüjad, marjakorjajad, suurematel avaneb võimalus ka juba postkaarte müüa, kiirrestoranides töötada, hotellides koristada ja lapsi hoida."

Missugune peaks olema laste töötasu?

Liina: "Minu tunnihind on 20 krooni, töötan 5 tundi päevas ja saan seega 100 kr. päevas, mis on minu arvates väga hea 13aastasele tüdrukule."

Reesi: "Teenisin endale küll natuke taskuraha."

Kadi: "Arvan, et laste töötasu eriti kõrge ei ole, nädalas umbes 100 krooni. Sellest jätkuks lastele küll ja küll."

Liis: "Oleneb sellest, kui kaua laps töötab – kas tund aega või rohkem."

Kaili: "Laste töötasu peaks olema jäätis või raha."

Siret: "Koristamisel võiks olla tasu 15 kr. tund, marjakorjamisel 2–3 kr. kilo."

Kadi: "Mitte väga kõrge, aga nii, et laps saaks osta endale vajaminevaid kooliasju või veidi reisida."

Eva: "Laste töötasu peaks olema ikka rahas nagu täiskasvanutelgi."

Kas oled ise töötanud?

Liina: "Olen küll! Minu ülesandeks oli pesta mõned plastikust kastid, need niisutatud turbaga täita ja istutada sinna pisikesi taimi ning seejärel need jälle turbaga katta. Seda kõike teeme neljakesi."

Reesi: "Käisin koolivaheajal last hoidmas, minu arvates oli see hiiglama tore."

Kadi: "Töökohta mul pole olnud, aga kui ma maal olin, siis pidin rohima ja kõplama küll. Ega see töö eriti kerge olegi."

Liis: "Ise ei ole ma töötanud, ainult isa juures tööl, aga muidu võiks küll."

Kaili: "Jah, ma olen ise töötanud."

Siret: "Olen küll. Ma korjasin maasi-kaid. Oleksin läinud ka koristama, aga sõitsin ära."

Kadi: "Olen küll. Käisin teeäärseid koristamas ja hiljem korjasin ning müüsin marju."

Eva: "Augustis vaatasin endale töökohta hotellis koristajana."

Missugune võiks olla palk suvise töö eest?

Liina: "Mina kavatsen suvega teenida vähemalt tuhat krooni."

Reesi: "Ameteid on igasuguseid ja igaüks teenib erinevalt."

Kadi: "Ma arvan, et kui käid juuni, juuli ja augusti, siis umbkaudu... mmm-mm... 1000 krooni. Tegelikult oleneb see nii tööst kui ka sellest, kes on üllemus."

Liis: "Oleneb, mitu tundi laps töötab. Nt. lillede-marjade müügipalk võiks olla umbes 15-40 kr., laste valvamine võib-olla sama palju või rohkem. Iga-tahes palk ei tohiks olla üle 100 krooni."

Kaili: "Palk suvise töö eest võiks olla natuke taskuraha."

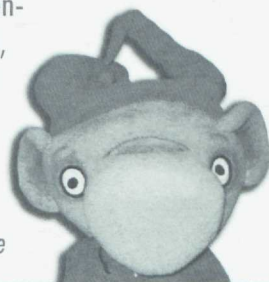
Siret: "Palk võiks olla umbes 300–500 krooni, kõige vähem 100–150 krooni."

Kadi: "Marjade müümisega võib teenida üle 1000 krooni. Teeäärsete koristamise tunnipalk on 10–17 krooni."

Eva: "Palk võiks olla 12–20 krooni tund (nagu teatavasti ka on), see on laste jaoks õiglane töötasu."

Nüüd on juba üle kuu kõigil jälle koolipingis istutud. Ja see, kas tunnitasuks saate kahtesid või viisi, sõltub ikka peamiselt iseendast. Kõrget koolipalka, sõbrad – sellest hakkavad edaspidi sõltuma ka teie pärispalgad!

Teie Triibu-Liine

MURE SÜDAMEL

Head sõbrad! Seni oleme Suure vahetunni leheküljel kõnelnud rõõmsatest ja kergetest asjadest, kuid elus – ka noorte ja laste elus – on palju tõsisemaid ja raskeid küsimusi, mis vajaksid samuti arutamist. Tahaksin, et K. kirja lugedes mõtleksite sellele, kui suur õnn on see, et meil on olemas sõbrad ja vanemad (olgu neil vahel meie jaoks vähe aega), ning ka sellele, et samas on elu nii habras, et iga koosviibitud hetk võib olla viimane.

Tere!

Kool on alanud üsna traagiliselt. Eile õhtul sõitis purjus veoautojuht valel poolel maanteed üsna minu kodu lähedal otsa kahele tüdrukule. Üks on Luise ja teine Diana. Luise viidi koomaseisundis samal õhtul Tallinnasse, Dianal olid ainult põrutused ja peahaav ja ta jäi siia haiglasse, aga välja teda nii ruttu ei lasta. Täna hommikul Luise suri. Ta oli minust klass allpool (8c), aga me olime kunagi koos ühes lasteaiarühmas ja mängisime ka hästi tihti koos. Käisime ka samas algkoolis. Viimastel aastatel pole me väga palju suhelnud, aga siiski saime hästi läbi. See on mu esimene kokkupuude surmaga ja see ei ole ikka veel kohale jõudnud. Ta oli üks parimaid inimesi, keda tean. Hästi armas, alati heas tuhus, sõbralik ja lahke. Seetõttu oligi tee ärde kogunenud palju küünlaid ja lilli (mina viisin valge roosi). Tema isa näitas mulle, kuhu kohta ta täpselt lamma jäi (jalad kraavis ja pea tee ääres, isegi peajalg oli veel näha) ning täpselt sinna ma oma roosi panin. Ta isa karjus alguses, et tapab autojuhi ära ning hiljem ütles rahunedes minu isale: "See on mõrv".

Diana muidugi sellest ei tea. Ta pidi olema üleni sidemetes ja kiilakas (peaoperatsioon). Ning ta ei saa rääkida. Diana kuulutati eelmisel aastal kooli moeshow' parimaks modelliks. Jube asja juures on see, et üsna tihti lähen ma koolist koju minnes peatus varem maha ja kõnnin mööda sedasama maanteed. Nüüd enam mitte. See näitas, et meist kõigiga võib juhtuda hirmsaid asju igal ajal. Keegi pole kaitstud. Juunikuus hukkus samuti autoõnnetuses üks mu sõbranna tuttav Anneli, kes oli ainult 24 aastat vana ja kellel oli kolmeaastane tütar, kes õnneks endale väga hea võõrasema sai. Nii Luise kui ka Diana parimal sõbranal Annikal (minu endisel naabril) on praegu väga raske ning me peame teda väga palju toetama. Tema ning ta õde on mulle telefonis nii palju informatsiooni andnud, et mul on tunne,

nagu oleksin ise seal viibinud. Iga asi pidi millekski hea olema, kuigi antud juhul ma seda küll ei arva.

Elu on kohutavalt ebaõiglane. Luise oleks kuu aja pärast saanud 15.

K. Haapsalust

Usun, et kõik lugejad tunnevad koos meiega kaasa Luise vanematele ja jätvad mõttes Luise hukkmispaika lille või küünla. Raske on ka kõigil tüdrukul klassikaaslastel ja sõpradel. Leidub lapsi, kelle elu- ja mõtteviisi võib selline löök aastateks raskemeelseks muuta. Küsime psühhoterapeut **MAIRE RIISILT**, kas Eestis leidub kohta, kust võiksid leinamures noored abi otsida?

Maire Riis:

Arvan samuti nagu K., et lastega juhtuvad õnnetused ei ole millekski head. Lähedase surm on valus ka väga tugeva iseloomuga täiskasvanutele, kuid lapse surm – eriti vägivaldne, kellegi pahast tahtest tekitatu – võib tekitada eakaaslastele hingetrauma pikkadeks aastateks, vahel koguni terveks eluks... Iga inimene on erinev – mõned nn. "võilillelapsed" näivad viletsatest elutingimustest ja kõigist raskustest välja tulevat tervena, kuid mõnedel võivad tekkida tõsised tervisehäired – nii vaimsed kui kehalised – , mõni laps muutub ema või isa kaotades agressiivseks, mõni hakkab tarvitama alkoholi ja uimasteid ja satub "kurjale teele". Rootslased on uurinud, kuidas mõned "võilillelapsed" on vaatamata traumadele siiski säilitanud elujõu ja optimismi, – selgub, et neil lastel on läheduses olnud **VÄHEMALT ÜKS INIMENE**, keda usaldada, kellele toetuda.

1994. aastal, parvlaev Estonia katastroofi ajal, olin psühhoterapeudina valves ja tundsin oma abitust, kui pidin rahustama ja lohutama paljusid, teiste hulgas üht väikest last, kes teadis, et tema ema oli "selles laevas, mis keset ööd ümber läks". Midagi sellist polnud Eestis enne juhtunud ja puudus igasugune ettevalmistus kriisibiks. Meile tulid appi paljud välismaa asjatundjad – kõige rohkem õppisime norralastelt, rootslastelt ja taanlastelt. Rootsi lasteorganisatsioon Rädde Barnen aitas meil käivitada ka laste jaoks kriisibi toetus-

gruppe. Kogusime rühmadesse lapsed, kelle lähedased olid hukkunud, teades, et hingevalus mõistavad üksteist kõige paremini need, kes on samasugust õnnetust kogunud. Peamine on see, et leinaja ei tunneks end mahajäetuna, vaid mõistaks: ma ei ole ainus, kellega selline õnnetus on juhtunud!

Sama põhimõte on tähtis ka praeguse laste ja noorte kriisiprogrammi töös. Kuigi enamal jaol meist on ilus lapsepõlv, leidub kõikjal ka selliseid lapsi, kelle vanemad on hukkunud autoõnnetuses, teinud suitsiidi, mõrvatud, surnud ravimatu haiguse tõttu, ning paljud ei leia hingerahu õe, venna, sõbra või klassikaaslase surma tõttu. Sageli muutuvad leinavas peres suhted hapraks: igaüks süveneb oma kaotusvalusse ega märka enda kõrval teisi.

Meie kriisiprogrammi raames toimuvad alates 1995. aastast laste ja noorte leinatootuslaagrid. Nüüdseks on meie laagritest läbi käinud 300 last. Eksib see, kes arvab, et tegemist on kurbade üritustega: nendes laagrites toimuvad diskod, karnevalid, matkad ja spordivõistlused nagu tavalistes lastelaagrites, erinevus on ainult selles, et kogunud psühholoogide ja pedagoogide abiga õpitakse üle saama oma hingetraumadest, ületama tumedaid hirme ja teiste omasugustega muresid jagama. Ühesõnaga: õpitakse ise enesega toime tulema. Kahtlemata ei saa ükski psühholoog või pedagoog olla lapse jaoks parem ja lähedasem kui oma ema või isa – kuid psühholoogile kõneldakse tihti selliseidki asju, mida kodustele rääkida ei julgetaks. Igaüks teab, kui kergeks võib enesetunne minna, kui oled mingi raske probleemi südamele ära rääkinud. Mõnikord aga ei leia lihtsalt sõnu, liati leidub neidki, kellel pole kombekski pikalt kõnelda – neid aitab tihti jalule tõusta kas või teiste ärakuulamine.

Katkine sõrm või väljaväänatud põlv torkavad silma ja neid on kerge terveks teha, hingehaavad, millele tähelepanu ei pöörata, võivad aina kasvada ja vaevata elu lõpuni.

Niisiis: kui su sõber, naaber või klassikaaslane kannab hingel rasket leinavalu, siis võiksid soovitada tal kontakti võtta kriisibiprogrammiga, mille postiaadress on: **Toompuistee 13 – 3, Tallinn 10142, telefon 6311 861** ja e-mail: **info@lastekriis.ee**. Kes soovib tutvuda programmi koduleheküljega, leiab selle netiaadressil: **www.lastekriis.ee**.

K-le ja ta sõbrataridele soovitaksin hingevalust ülesaamiseks üksteisega oma murest kõnelda ja ka Luise vanemaid toetada oma heade sõnade ja meenutustega.

Maire Riisiga vestles Leelo Tungla

RAHA TEST

1 Mida teeksid, kui leiaksid maast rahakoti koos raha ja dokumentidega?

- a) raha võtaksid endale, rahakoti koos dokumentidega viskaksid maha;
- b) viiksid rahakoti kõige täiega dokumentidel olevale aadressile;
- c) jätaksid nii raha kui dokumendid endale

2 Kui sul oleks võimalik ajada mingit pettuseäri, mis tooks palju raha sisse, siis sa

- a) hakkaksid seda ajama ainult sel tingimusel, et sina poleks äri juht;
- b) kindlasti hakkaksid;
- c) ei hakkaks sellega tegelema.

3 Mitme päevaga kulutaksid 5000 krooni?

- a) 25 päevaga
- b) 5 kuuga
- c) 3 päevaga.

4 Kui kallisse restorani läheksid sööma?

- a) noh, ikka üsna kallisse;
- b) üsna odavasse;
- c) kõige kallimasse.

5 Kui saaksid valida oma elukoha, siis mis see oleks?

- a) hotell või väga uhke maja
- b) tagasihoidlik maja;
- c) viietärnihotell või loss.

6 Kui oleksid maailma rikkaim inimene, siis mitu krooni päevas kulutaksid?

- a) noh, nii umbes 10 000;
- b) 1000 kroonist päevas piisaks;
- c) kas või miljon.

7 Millises riigis sa elada tahaksid?

8 Mida sooviksid endale sünnipäevakingiks?

- a) mobiiltelefoni;
- b) mõnda huvitavat raamatut;
- c) arvutit, televiisorit, jalgratast ja muusikakeskust.

9 Mis teeks sinu arvates ema õnnelikuks?

- a) 100 000 krooni
- b) 3 põsemusi;
- c) miljard krooni.

10 Kui kaotaksid 500kroonise kihlveo, siis mida teeksid?

- a) ütleksid: "Mina seda ära ei maksa!"
- b) maksaksid 500 krooni ära;
- c) veaksid uuesti kihla, aga siis juba 1000 krooni peale.

TULEMUSED

■ Kõige rohkem a-sid:

Sa oled väga rahast sõltuv, aga kui samas oleks valida, kas sõber või raha, siis valiksid sõbra. Sulle meeldib raha raisata ja restoranis süüa. Pead end natuke muutma, muidu ei tule rahaga välja.

■ Kõige rohkem b-sid:

Raha ei ole sinu jaoks kõige tähtsam, aga samas ei tahaks sa päris rahast lage ka olla. Sinu suhtumine rahasse on hea, jätkka aga samas vaimus.

■ Kõige rohkem c-sid:

Sa oled hull raha järele. Valiksid ennemini suure rahahunniku kui korraliku sõbra. Raha nimel oled kõigeks valmis. Pead mõtlema, kas raha on ikka nii tähtis, muidu teed mõne suure meeleute, mida hiljem kahetsed.

Testi koostas
Jaanika Värton Tartust

KAS SA OLED KITSI?

1 Mida ütled siis, kui sõber märkab, et rahakott on kadunud ja palub sult 10 krooni, et koju sõita?

- a) lausud: "Mul endalgi raha vähe ja pidin McDonaldsisse minema!"
- b) püüad mõelda, kuidas ta rahata koju saab, aga kui sellest midagi välja ei tule, siis laenad talle ikkagi.
- c) Vastad: "Muidugi laenan!"

2 Kui sul on hea arvutimäng, mis sulle endale enam ei meeldi ja mida sõber on mitu korda laenata tahtnud, kas nüüd oled nõus seda talle laenama?

- a) Ütled: "Ei, sest ma tahan seda ise ka veel mängida!"
- b) Vingud tükk aega, kuid siiski nõustud
- c) Laenad kohe sest niikuinii ei viitsi ise seda mängida.

3 Kui oled saanud uue jalgratta ja sõber tahab ka sellega natuke sõita, kas lubad?

- a) vastad: "Muidugi mitte, sest oled ennegi teiste asju lõhkunud!"
- b) ütled: "Ma sõidan ise terve päeva, aga kui õhtul aega jääb, võin sulle lubada."
- c) lausud: "Sõida pealegi, aga ära ainult katki tee!"

TULEMUSED

■ Kui said kõige rohkem a-sid:

Proovi oma käitumist muuta, kuna oled hirmus kade. Nii võid kaotada kõik oma sõbrad. Ära imesta, kui sõbrad enam sullegi midagi ei luba.

■ Kui said kõige rohkem b-sid:

Üritad kõigest välja pugeda, aga vahel suudad siiski oma kadedust ületada. Sa pole just kadekops, aga vahel peaksid oma käitumist kontrollima!

■ Kui said kõige rohkem c-sid:

Oled väga lahke inimene ja sinuga on tore sõber olla. Tubli! Jätka samas vaimus!

Testi koostasid Kristiina Kerma
ja Sandra Lestmann

						→ jälle
						→ Euroopa rahaühik valuhüüd
					↓ Anu; Riho → doktor	
					↓ 6. noot →	
				↓ veegaas	→ 2 x täht	
				→ aasta	↓ mägine riik	
				↓ ese	↓ Euroopas	
						→ lillenõu voodi
"katusega"		ilma rahata				
0		Aktuaalne Kaamera				
Prantsusmaa pealinn						↓ soololaulja
puukoorest punutud jalatsid						→ sekund põhjamaa elanik
					→ niitmisriist	
					↓ jook; rada →	
		→ Ingrid; Karl				→ rist-sõnad
		↓ minema inglise k.			volt	
õppe-raamat					↓	→ seen
→ Irmeli aru, mõistus						temal
			↓ usin, virk		→ Ervin	
			→ tüma maa		↓ taluhooone	
			Ain; Pille		↓ argoon	
						→ kolama, hulkuma
						↓ mina
						↓ Oliver
			↓ pott ingl. k.			
			→ 2 x täht			
			salasõna			

Ristsõna koostas Ilmar Trull

Koolimullid

Hei hopsti!

Siin natuke koolimulle!

Gerli Kulm Tabasalu
ühisgümnaasiumist

ÕPILASTE SÕNARAAMAT

KOOL – loomaaed

ÕPETAJA – loomatalitaja

TINT – paberimäärimise vedelik

GARDEROOB – taraga piiratud
hullumaja

TUND – 45 minutit närviködi

TAHVILAPP – aatompomm tolmuga

Tere! Saadan natuke koolimulle!
Hanna Kalajas Väandrast

SILMADE VÄRV

Roheline – rahutu, kärmas,
poistele ei meeldi

Sinine – poiste sabarakk, kiire,
hajameelne

Pruun – ilus, eputis, poistele
meeldib

Must – edev ja laisk, poiste
sabarakk

Hall – elurõõmus, poistele
meeldib

TRIIBU-LIINE KOMMENTAAR: Nojaa...
Aga ega kõik poisid ole vennak-
sed, nii et omajagu lootust jääb ka
rohelistele, sinistele ja mustade sil-
made omanikele!

LILLED

Punane – armastus

Roosa – õrnus

Kollane – hiiligus

Valge – sõprus

Tere, Hea Laps!

Saadan mõned koolimullid!

Susanna Liisa Mildeberg
Lääne-Virumaalt

LEMMIK-KASLANE

Su lemmik-kaslane võib tuua
seletusi sinu iseloomu kohta!

Lõvi – laiskvorst

Gepard – sportlik

Puuma – salakaval

Panter – osav

Tiiger – hea peitja

Ilves – hea ronija

Ahoi, Triips!

Mõned koolimullid minultki!

Julia Tamm Tallinnast

MIDA KEEGI MÖTLEB, KUI ÜTLEB: "AA!"

Politseinik: "Aa, sellele autojuhile
saab trahvi teha!"

Õpetaja: "Aa – sellest tähest algab
kogu tarkus!"

Arst: "Aa – see on päris hea vere-
grupp!"

Rikkur: "Aa – kas a-klassi auto
on ikka minu jaoks küllalt hea?"

Laps: "Aa – jälle see hambaarst
laseb suu lahti teha ja tähti öelda,
aga pärast on jälle mõni hammas
suust läinud!"

MÕNED VASTUSED

- Ütle: redel!
Su supp on vedel!
- Ütle: trepp!
Oled kõhn nagu kepp!
- Ütle: hõövel!
Su isa on röövel!
- Ütle: puri!
Su ema on kuri!
- Ütle: kakskümmend kaks!
Oled vana ja paks!
- Ütle: hammas!
Oled loll nagu lammas!
- Ütle: silk!
Sul püksis on tilk!
- Ütle: käbi!
Nüüd kõik on läbi!

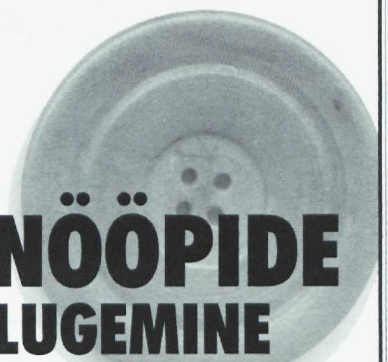
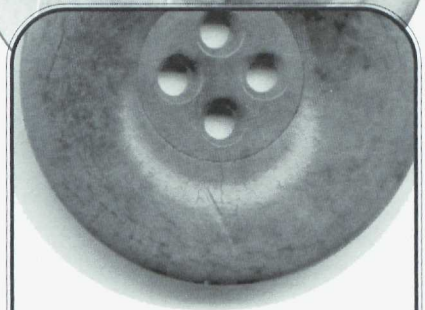
NÖÖPIDE LUGEMINE

Näita näpuga järjest kõiki nööpe
ja loe selle juurde järgmist salmi,
siis saad teada, kes su sõber on
(see, kelle nööpe sa parajasti
loed)!

Keiser, kuningas,
talupoeg, sant,
sibi, sul, spekulant,
varas, mõrtsuk, dire, ment,
vangivalvur, president!

TRIIBU-LIINE MÄRKUS: Ohoh! Tuleb
välja, et kui vangivalvuril õnnes-
tuks oma mundrile veel üks nööp
külge õmmelda, siis oleks tal loo-
tust presidendiks saada!

SALMIK, SALMIK, VAATA ETTE!

Tere, Triibu-Liine!
Siin on mõned salmid!
Gerli Kulm Tabasalust

Kui saatuse tiivad
sind kaugele viivad,
siis palun ma sind:
ära unusta mind!

"Kes küll armastuse löi?"
mõtles kits, kui herneid sõi.

Kui kaljud kokku sulavad
ja vaikib merepind,
kui kuu ja tähed säravad,
ei unusta ma sind.

A ring in a round
and has no end,
that's how long
I'll be your friend!

Tere, Triibu-Liine!
Saadan Sulle veitsa salme!
Grete Marjapuu Väike-Maarjast

Ära istu nurgas ükski,
isegi kui lasid püksi.
Ja kui keegi teeb sull' aia,
saad sa emmelt kreemisaia.

Õnn ei ole ime mingi,
ei ta kannal kuldseid kingi.
Teda otsida ei tasu
unemaal – ta seal ei asu.
Õnn on soe ja ilus kodu,
mis on just su enda nägu.
Õnn on töö ja õnn on sõbrad,
kes sind täna õnnitlevad.

Kevadel, kui lumi sulab,
väikses metsas laulab lind.
Vaiksel-vaiksel õhtutunnil
mäleta siis, sõber, mind!

Ela ilmas õnnega,
pekka poisse panniga!
Ära päris maha löö,
see ei ole naiste töö.
Keda lööd siis panniga,
kui poiss peaks ära surema?

Tere, Hea Laps!
Saadan Sulle mõned
salmid! Dagny Aalde Raplamaalt

Õpi, õpi, ole hea,
siis ma kingin sulle sea.
Kui sa aga tahad kana –
selle saad, kui oled vana!

Õitsku roosid su voodi all
ja roose söögu seal lambatall.
Veel linnud laulgu iga päev:
"Issand, kui ilus sa välja näed!"

Kui maailm oleks paber
ja kriidiks merepind,
siis kirjutaksin suurelt:
"MA ARMASTAN SIND!"

Heips, Triibukas!
Siin sulle mõned
meeldejäädavad salmikesed!
Julika Tallinnast

Sina tark ja mina star –
kokku saab meist õige paar!

Sull' lilli tuua tahaks
nii märtsis kui ka mais.
Kui lilled lõhn läeb pahaks,
siis tuleb sellest hais.

Võib puruneda raud, graniit,
kuid minu read ei kustu siit!

Oli armastus.
Tuli mälestus.
Tuli vanadus.
Kustus mälestus.

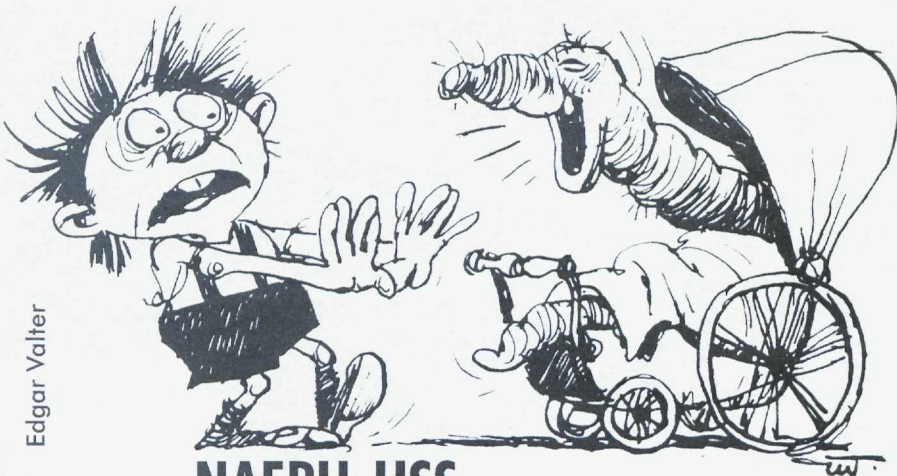
Sa olid kaunis
nagu õis,
kuid uss sind närts,
nagu võis.
Jäi alles sinu
kaunidus
ja mürgi kätte
suri uss.

Kui ükskord ära lõpeb kool,
siis meenuta mind igal pool.

Õnn ei ole oma teha.
Õnn on see, mis pole paha.
Ole, sõber, õnnelik
nagu jõulupäkapikk!

Õelgu sulle siin need read:
soovin sulle ainult head.
Kui mu sõprust sa ei taha,
siis see salmik mata maha!

Tordi sulle kingib mamps.
Söö see kohe ära – amps!

Edgar Valter

NAERU-USS

“Noh, Juku, mis sul siis valutab?” küsib doktor poisi voodijalutsisse istudes.

“Eks ikka see jalg, mille peal te istute, arstionu!” vastab Juku.

Kirurgi vastuvõturuumi tormab ärritunud ema, kes veab kättpidi järel väikest poissi.

“Vabandust, doktor, et me niiviisi sisse tungime, aga mul on teile üks tähtis küsimus!” pöördub ema kirurgi poole, “Palun öelge otse välja, kas kümneaastane poisike tohib endal ise pimesoolt opereerida?”

“Mis te nüüd, proua!” imestab kirurg. “See pole mingil juhul mõeldav!”

“Kas kuuled, Juku!” karjatab ema. “Pane see kohe tagasi!”

Juku istub toolil ja ootab, millal tal kurgumandleid välja lõikama hakatakse. Peagi saabubki kirurg, operatsioonimask ees ja kummikindad käes.

“Arstitädi, võite rahuga maski eest võtta!” kuulutab Juku. “Ma tundsin teid niikuinii juba ära!”

Enne kurgumandlite operatsiooni tunneb Juku muret:

“Öelge, arstitädi, kas ma pärast operatsiooni saan viulit mängida?”

“Muidugi, Juku!” teatab doktor.

“Kas kohe samal päeval?” uurib poiss.

“Ei, samal päeval küll mitte, aga paari päeva pärast kohe päris kindlasti!” lubab arst.

“Oi, kui maru!” rõõmustab Juku. “Meie naabripoiss rügab palehigis juba mitu aastat poognaga saagida, ja ikkagi ei tule tal see viulimäng eriti hästi välja – aga mina saan sellega juba paari päevaga hakkama!”

Murelik ema viib oma väikese tütre arsti juurde.

“Öelge, doktor, mis mu lapsel küll viga võiks olla: vaadake, ta suu kipub kogu aeg imelikule irvele ja silmad on pidevalt pungis!” kurdab ema.

“No kas te siis ise ei näe, et tüdrukul on juuksed hirmkõvasti patsidesse põimitud!” teatab arst.

“Ah soo...” noogutab ema pead. “Aga vaadake, silmaalused on tal ka kuidagi kotti läinud...”

Arst silmitseb tüdrukut ja lausub: “Kuulge, ema: ei tohi ometi lapsele nii lühikesi sukkpükse jalga toppida!”

Rikkur toob oma teismelise tütre hambaarsti juurde. Kui tüdruk suu avab, näeb stomatoloog, et kõik ta esihambad on kaunistatud suurte briljantidega.

“No nii – missugune hammas meile siis muret teeb?” küsib arst.

“Kõik!” põrutab rikkur. “Ega me ei tulnud siia auke puurima, vaid hoopis signalisatsioonisüsteemi paigutama!”

Joodikust isa läheb oma pojaga arsti juurde.

“Mis mureks?” küsib doktor.

“Kas teate, doktor: mu poeg ei söö ei leiba ega saia, ei suppi ega praadi – absoluutselt mitte kui midagi!”

“Talle meeldivad kindlasti hoopis friikartulid ja hamburgerid?” oletab arst.

“Oi ei – neid ei võta ta suu sissegi!” kinnitab isa.

“Mitu jäätist ta päeva jooksul sööb?”

“Mitte ühtegi!”

“Miks siis?” imestab doktor.

“Pole, ja kõik!” laiutab mees käsi.

Isa on Jukule kooli vastu tulnud ja nüüd kõnnivad mõlemad üksmeelselt kodu poole.

“Kas tead, paps, et meie peret kutsutakse Räpakäiadeks?” küsib Juku.

“Tean, pojuke, miks ma ei tea!” vastab isa.

“Aga miks meid nii kutsutakse, paps?”

“Noh, eks ikka sellepärast, et me kunagi saunas ega duši all ei käi!” arwab isa.

“Ah siis sellepärast!” tõmbub Juku nägu naerule. “Ja mina juba arvasin, et see on mingi sõimusõna!”

“Ema, miks teelusikad on hõbedased?” küsib Juku teetassis lusikaga suhkrut lahustades.

“Seepärast, pojuke, et hõbe tapab igasuguseid baktereid!” lausub ema.

Juku lükkab teetassi ehmunult eemale.

“Mis juhtus, Juku?” kohkub ema.

Juku teatab otsustavalt: “Ma ei mõtlegi kärvanud bakteritega teed juua!”

9 FAKTI KIRJUTUSMASINA KOHTA

K a s t e a d , e t

kirjutusmasina leiutamise au kuulub inglasele Henry Millile, kes võttis patendi kirjutavale seadisele juba aastal 1714. Mill oli kuninganna Anna õukonnamehaanik, kelle leiutist esitsa peeti rohkem mänguasjaks kui tööriistaks. Kahjuks hävisid tulekahjus nii masin kui ka selle kirjeldus, nii et tänini on Londoni teadusarhiivis säilinud vaid pärgamendileht, millel on leiutise kohta mainitud, et mehhanism trükkis tähti üksteise järel "just nii, nagu see toimub käsitsi kirjutamiselgi".

1864.a. tiroollasest puusepa Peter Mitterhoffeni valmistatud kirjutusmasinast on säilinud tervelt neli eksemplari. Need on valmistatud peamiselt puust.

itaallase Pellegrino Turri kirjutusmasinast, mille meesmeisterdas 1808 oma pimedale sõbratarile, on säilinud vaid kirjad. Võib arvata, et seegi riistapuu oli valmistatud kergesti kuluvast materjalist.

vabrikutööna hakkas kirjutusmasinaid valmistama taanlane Malling Hansen 1867. aastal. Kuigi masin oli raske ja kohmakas ning tema 52 klahviga tuli kirjutajal tükk aega harjuda, püsis see nii Euroopas kui Ameerikas kasutusel üle viiekümne aasta.

ameeriklased Carlos Gliddon ja Christopher Scholes, kes olid leiutanud masina, mille abil sai lehekülgi numereerida, tulid ühel heal päeval mõtlele, et samal viisil võiks proovida ka tähti trükkida. Ja ennäe – konstrueeritigi masin, mille sugulased on kõik nüüdisaegsed kirjutusmasinad!

esimesed "päris" kirjutusmasinad valmisid relvatehases! Patendi nende tootmiseks ostis 1873. a. ära New Yorgis tegutsev Remington Fire Arms Company. Pärast Ameerika kodusõja lõppemist polnud relvamüük kuigi edukas ning püsside asemel hakati esialgu tegema õmbulmasinaid. Kirjutusmasinatelgi polnud esitsa küll loodetud menu, ja kui ka Philadelphia maailmanäitusel jäi see Belli leiutatud imeriista – telefoni – varju, siis otsustas Remingtoni firmajuht paarsada masinat asutustele tasuta laiali jagada. Ning kes kord selle mugava riistapuuuga harjus kirjutama, see ei saanud enam ilma Remingtonita kuidagi hakkama!

esimene kirjanik, kes hakkas kasutama Remingtoni kirjutusmasinat, oli Mark Twain. Teravmeelne mees oli,

ka vene teadlane Konstantin Tsiolkovski mõtles diržaablite ja õhupallide konstrueerimise kõrval kirjutusmasinale. Tsiolkovski kirjutas koguni raamatukese pealkirjaga "Minu kirjutusmasin", milles selgitas, et tema leiutise abil on võimalik trükkida teksti tervete ridade kaupa, kuid kahjuks ei jõudnud teadusemees oma ideed ellu viia.

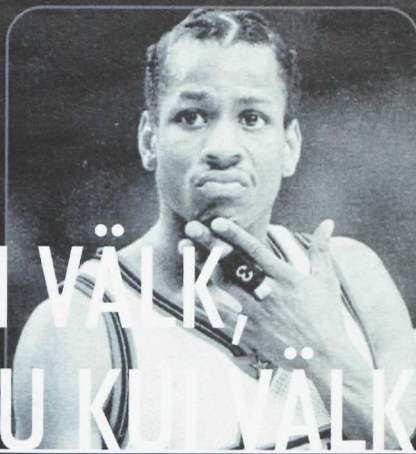

miks nii kirjutusmasinate kui ka arvutite klaviatuuril ei asetse tähed sugugi tähestikulises järjekorras? Mis maal algab tähestik q-ga ja lõpeb m-ga? Tegemist on vana hea Schole-si püüdega vältida kirjutusmasinate tähehoovakeste kinnikiilumist: selleks aetas ta masina klaviatuuril üksteisest võimalikult kaugele need tähed, mis kõige sagedamini sõnades järjestikku esinesid. Kirjutusmasinaid on muidugi ajapikku täiustatud – elektriliste ja elektrooniliste masinatega töötamine kulgeb palju vaiksemalt ja kergemini kui varasemate riistapuudega, ja arvutiklahvide klöbin ei häiri ju kõrvu peaaegu üldse. Kuid kirjutusmasina põhimõtteline ehitus on jäänud samaks mis 1873. aastal.

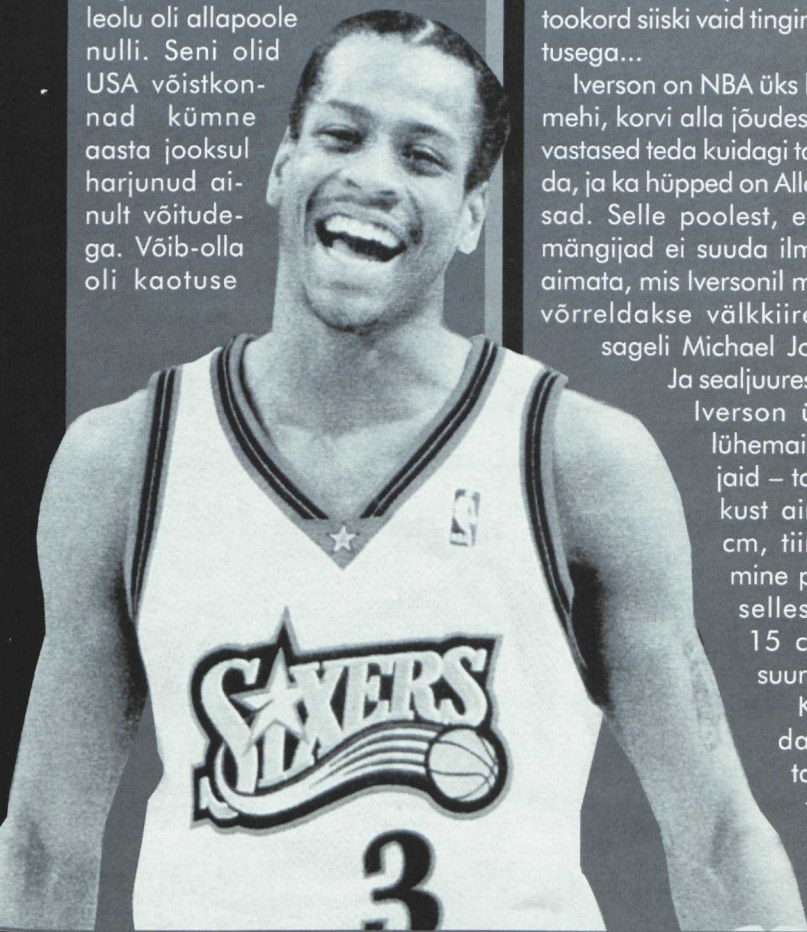

KIIRE KUI VÄLK, TALITSEMATU KUI VÄLK

September oli ameeriklastest korvifännidele kurb kuu: 5. sügiskuu päeval kaotas USA MM-i veerandfinaalis Jugoslaaviale 78: 81 – ja see tähendab, et medalimängudele pole NBA profimeeskonnal enam asja. USA peatreener George Karl ütles küll oma intervjuus: "Ma pole kindel, et tegemist on ühe ajastu lõpuga. Pigem näeme, et muu maailm mängib aina paremini," kuid kogu meeskonna meeleolu oli allapoole nulli. Seni olid USA võistkonnad kümne aasta jooksul harjunud ainult võitudega. Võib-olla oli kaotuse

üheks põhjuseks seegi, et kaasa ei teinud sellised tähed nagu Jordan, O'Neal ja Iverson?

Allen Iverson, NBA mullune parim mängija, on aga praegu üpris täbaras seisukorras: meest ähvardab vägivaldsemise tõttu pikk vanglakaristus. Tegelikult on Iverson oma 27 eluaasta jooksul kord juba trellide taga viibinud – süüks baaris kaklemine. Allen oli tollal vaid 18aastane, kui ta mõisteti 4 aastaks vangi, kuid andekas sportlane pääses tookord siiski vaid tingimisi karistusega...

Iverson on NBA üks kiiremaid mehi, korvi alla jõudes ei suuda vastased teda kuidagi tagasi hoida, ja ka hüpped on Allenil võimsad. Selle poolest, et vastasmängijad ei suuda ilmaski ette aimata, mis Iversonil mõttes on, võrreldakse välkkiiret meest sageli Michael Jordaniga.

Ja sealjuures on Allen Iverson üks NBA lühemaid mängijaid – tal on pikust ainult 183 cm, tiimi keskmine pikkus on sellest tervelt 15 cm võrra suurem!

Kuid Jordanit peetakse käitumise poolest tõeliseks

härasmehiks, Iverson aga ei suuda talitseda ei oma käsi ega suud. Ta võib söimurahega üle külvata nii vastasmängijaid, publikut kui kohtunikkegi. Sellise käitumise juured peituvad kindlasti Iversoni lapsepõlves: tulevane kossugeenius sündis väga vaeses mustanahaliste perekonnas ja kasvas üles kriminaalse kuulsusega linnaosas. Alleni ema oli poja sündides ainult 15aastane, ning mõne kuu pärast viidi ta isa mõrvas süüdistatuna vangileivale. Ainult tänu oma spordifanatismile õnnestus poisil viletsusest välja rabelda.

Ja kuigi korvpallitäh liigub juba aastaid sageli kõrgemas seltskonnas, armastab ta tihti ballile ja banketile minna räpparihilpudes. Ta on võimeline ajakirjanikega väga heas keeles vest-

lema ja samas vihahoogu satitudes kasutada vaeste urgaste roppu sõnavara.

Kuigi Iversoni pangaarvel on mitmeid miljoneid, jätavad minevikuvarjud ta tuleviku tumedaks. Loodetavasti suudab kossumees end tulevikus talitseda, sest oleks väga kahju, kui selline suur anne peaks mänguväljakust loobuma.

Maarika Tallinnast

MINO VÖROMAA

Saage tuttavaks ja õppige ilusat võru keelt, head sõbrad ja sugulased! Meil on au tutvustada teile väikest kimbukest Võrumaa laste loomingust, mis on ilmunud Mariko Fasteri koostatud ja Võro Instituudi kirjastatud valimikus "Mino Võromaa". Kui ikka pead tööle panna, siis saavad ehk ka Tallinna, Pärnu, Rakvere ja Haapsalu kandi kirjatargad aru, millest pajatavad need vahvad "koolilatsi kirätüü"!

Tšukrukomm

Ütel suvöpääväl teimiq miq sõbraga tšukrukommõ. Kut kompvegiq valmis saiq, siis lätsimi põrmandu pääle mängmä. Ma võti häste pallo phemet seku luidsa pääle ja naksi tuud keerutama. Kuum kompvek sattõ mullõ jala pääle, selle et mul olliq lühkõkõsõq püksiq jalah. Mullõ sai väega haigõt, ma iki üte päätävve.

Peräst tull' mul õga päiv tohtri man kävvä sidemit vahetaman. Kyge kurvõmb oll' tuu, et ma es saaq tõistõ latsiga üteh ujoma minnäq.

Haavaq parasiq kül äraq, a ku mul om külm vai kuum, sys lätvä armiq lillas ja tulõtasõq mullõ miilde tsukrukommõ, midä ma inämb tetäq ei tahaki.

Kaisa Eevaste, Misso keskkool

Mu kodukotus

Mu kodukotus om Mustajõe orust umbõs neli versta kauvõmbal Tsooru mõisa süämen. Siin ei olõq nii väega suur mäki egaq mõtsu. Ommaq põlluq ja küländ suur park. Viil om tan ka illus järv.

Kygõ ilusamp om tan keväje ja sügüse. Keväje tuuperäst, et sys nakas kyik elu pääle: pall' uq taimõq häitseseq ilustõ, tsirguq laulva ja kasvatasõq ummi poigõ, toomõq häitseseq. Loodus pillõrkaaritas ja päiv paistus tävve jõuga.

Sügüse om jälleq tõistmuudu: pihlamarjaq veretäseq ja vahtride leheq omma ku värviga üle tõm-matuq.

Talvõl om tan väega vaiknõ: tihassõq otšva aknide takan süvväq. Varblasõq tüküseq ka elämiste manuq.

Elo kui vanajumala sällä takan!

Ülari Palm, Lepistü põhikool

Vanaaolidses elost

Mu vaarimä Liisi om joba väega vana. Jummal' om andunu tälle hää tervüse, silmänägemise ja kõrvakuuldmise. Meelenpidamisega om, kuis om. Umast kar'alatsõaost mäletäs tä pall' o ja vahapääl kynõlas meile kah, kuis üten vai tõsõn talon eleti ja tüüd tetti.

Lutsuuja talon käve Liisi mitu suvõ kar'an. Sääl olluq säändseq vannamuudu inemiseq – ümbrekaudu talodõn süüdi taldrekitõ päält ja vabrigun tettüide luitsidõgaq, a Lutsuujal olluq üks süük suurõ kausiga lavva pääl ja süüdü puuluitsidõga. Nuuq pantuq sis pääle süüki sainaprao vaihõlõ.

Rüäpõsmise talgu aigu antu talgulistele külh vabriguluitsaq, a klimbisupp' nõstõt suuri kaussõga lavva pääle. Nakatu sys süümä. Piirimehe sulanõ tulluq veidüg ildampa. Kaenuq tükükese aigu, lõõnuq sys luitsa kaussi ja hõiganu kõva helüga: "Klimp, kurat', kos sa läät!"

Tõuvilätalgu aigu pantu talgulisile taldrekuq. Pudrokausi q ja hapupiimapoti q olluq lavva pääl, talguliseq vaja süümä kutsu, a luitsaq kaonuq. Saadõti sis kar'alats piiritalost luitsit lainama. Kui jo piimapott' tühäs naanu saama, tulluq põh'ast paalapp ja kaonu luitsaq välä.

Allar Eesmaa Vana-Koiola põhikoolist

Illustratsioonid: Inga Antson (Võro I põhikool)

Kodo

Mis sääl sis om –
katš kōivo,
uutman pini ja kasš´,
ütš vāsünü põld,
ütš lumitside lillega aid
ja kavvõmban puut´.
Kyik tuu om
kodo.

Meelis Välimets,
Leevi põhikuul

Meritsiga

Mul um koton meri-
tsiga, kelle nimi um
Tifi. Tä karv um pr-
uunikasmust, ütš jalg
um roosa, tönõ must, üle-
jäänüq katš jalga ummaq
kirjuq. Tifile miildüs väega inemiste man
ollaq. Ta pugõ, ku saa, põvvõ ja um sääl
lämmän. Tä süü kapstid, pörknid, kurkõ
ja tomatid, ütesynaga um taimõtoitanõ.
Tä vöi elläq kuvvõ- kuni katsa-aastadsõs.

Tifi saa häste läbi mu kassi ja piniga,
nuuq tedä ei putuq. Meritsiga um ütš mi
kodoeläjist, kiä um hääs meelelahutusõs
pääle vasütävät koolipäivä.

Algo Eskla, Haani-Ruusmäe põhikuul

Muq kassipoig

Detsembrikuun sai maq hindäle ilosa
kirivä kassipoja. Nimeks panni tälle
Kõssu.

Kõssu om väega vallatu ja taht
pall´o mängi ni möllätä.

Algusõn oll´ tedä väega rassõ opata.
A perän nakaš aru saama, kohe ašalõ
minnäq, midä vöi tetäq, midä eiq. Suv-
vāq anna tälle kassikrõbinit, juvvaq piimä.

Vällä lasõmi kõrra päävän ja rōdu
pääle kūsüs tä esiq. Kõssu om saanuq
miiq perre liikmõs.

Marite Irašina, Pikäkannu põhikuul

Täheq taivan

Mi lugõsimiq võrukiil-
sest aabitsast tähti
kotsilõ. Nuuq olliva
nii huvitavaq jutuq,
et ma naksi eš ka tähti tõist-
muudu kaema.

Täheq sillõrdasõq üuse
niguq vesi päivä päävāpais-
tõn. Om sääne tunnõq, et
naaq kändvä ütte ja tõist
puult. Mä ütli kunagi imäle,
et ma taha noid tähti puttu.
Ma mäletä, et imä selet´, et
täheq omma väega kavvõl ja
noid puttu ei saaq. Ma saiõ
teedäq, et täheq ommaq
planeediq, väega suurõq ja
väega kavvõl. Sys ma kuulõl-
si tuu jutu äraq, a arru midägi
es saaq. Nüüt tull´ mullõ tuu
asi miilde, ku miq noid Enn
Kasaku juttõ lugõmikust
lugõsimiq.

Tähti ja kuud tasus iks va-
hepääl kaiaq ja taiva päält Suurt
Vankrit vai Väikest Vankrit, nii tõisigi
tähtkujusid otsi.

Otto Fomotskin, Antsla gümnaasium

Kuulus miiš om Erki Nuul

Mi ilosal Eestimaal
om ütš tillokõnõ liin,
armas meile kyigilõ –
sjoo iks Võro liin.

Erki Nuul miq uhkus om,
sündünüq tä Võroh om,
häste võistõl´ timä Sidnih,
olümpiavõidugi säält tõi.

Erki metalgi om kuldnõ,
tõistõ saa-aiq ollaki.
Julgust, jäksu tälle viil,
toda miq kyik soovimiq.

Liinaesāq umalt puult
lubaduisi andsõvaq:
õks mi näeq, ku ruttu näāq
Olümpiapargi rajavaq.

Annika Laine,

Võro Keskliina gümnaasium

Mul illus kodu Saru külän

Mul illus kodu Saru külän,
siin elläq ei saaq ilman viländ.
Siin eläse mu vanaimä, – esä,
meil latsõlatsilgi siin om pesä.

Siin kodu lähkün suur om mõts,
sääl liigus pōtr ja illus kits.
Talvõl süüvāq kül nail vähä,
pümnen valgust andva täheq.

Kodukotus tuuperäst viil om hää,
et koolibussini om vähä maad.
Suvõl om tan rahulik ja hää
ja koolitüuga vaivama ei peaq päd.

Edita Moks, Mõnistõ põhikuul

JA SEE ILM ON MINU NÄGU

Olen hästi kuri kägu,
kogu ilm on minu nägu.

Panen pojad pesa manu,
pesa kuid ei ole minu.

Mul siis pojad suureks saavad,
vabadusest ilma jäävad.
Nad ei oska ausad olla,
üksipäini toime tulla.

See ju nendel lausa veres,
maffiaviga jookseb peres.
Noored linnud alles nemad –
nad ei oska olla kenad.

Kui nad aga läbi löövad,
ikka teiste kulul söövad,
siis nad hoopis toovad mulle
pabereid, kus palju nulle.

Seda mina oskan loota
ja ka palju mune toota,
sest ma olen kuri kägu
ja see ilm on minu nägu.

Pille-Riin Vatter Tallinnast

VIDEVIK

Öö on pikk, öö on pikk...

Väljas meil on videvik.

Videvikutundi peame
ja ka muinasjuttu loeme.

Siis, kui lõpeb muinasjutt,
lastel kohe algab nutt.

"Magada me veel ei taha,
magada on hoopis paha."

Aga pärast väikest juttu
lähivad lapsed ruttu tuttu.

Kristel Reemets Tallinnast

Metskass

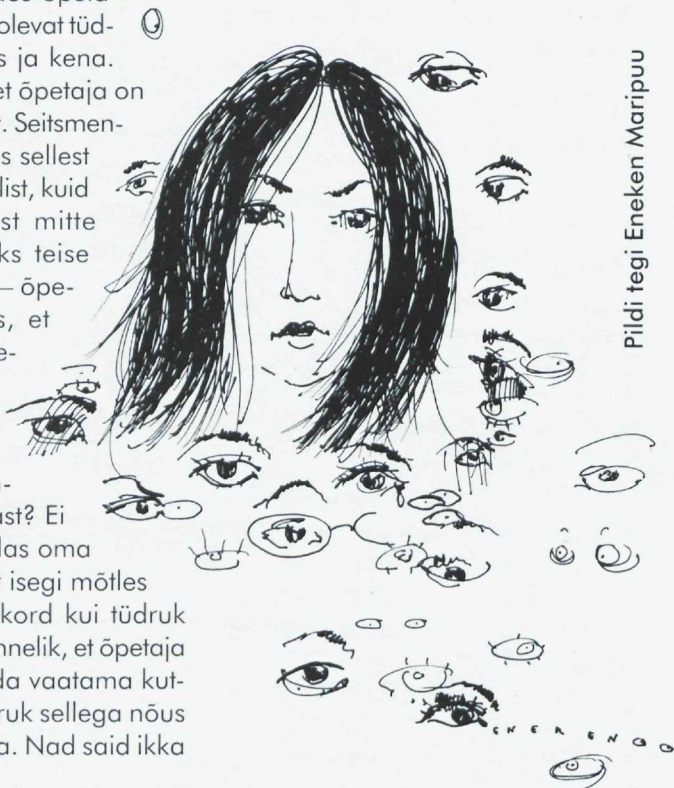
Oli kord tavaline tüdruk, kes käis tavalises koolis, kuid kelle õppeedukus ei olnud kuigi hea. Ta jäi 6. klassi istuma. Tüdrukul oli täiesti ükskõik, mis temast saab, sest ta oli vaene ja ilma tõelise perekonnata. Ta iseloomu kohta võib öelda, et ta oli vaikne, endassetõmbunud nagu tõeline metskass. Niisiis ta sai oma uue klassi ja klassijuhataja. Need õpilased ei suhelnud temaga eriti, hoidsid temast eemale. Kuid ühel päeval pärast inglise keele tundi tegi klassijuhataja õpilasele märkuse, et ta jalanõud ei ole kõige puhtamad. Tüdruk taipas, mida ta tegema peab ja kodus tegi kõik, et ennast puhas hoida. Aga kui kodune olukord seda ei võimaldanud, polnud tal midagi teha. Tal tuli käia koolis nii, nagu ta seda oli. Ei tea miks?

Õpetaja hakkas tüdrukuga suhtlema. Ta küsis ja küsis ta käest igasuguseid asju. Ei tea, kuidas oli nende vastustega, seda enam ei mäleta, küll vist rääkis ta ära terve oma eluloo. Klassijuhataja aitas teda igat pidi, andes tüdrukule riideid jne. Lõpuks tüdruk kiindus õpetajasse, sest ta tundus olevat tüdrukule kallis, armas ja kena. Eelkõige tundis ta, et õpetaja on talle justkui ema eest. Seitsmendal klassis ta lahkus sellest klassist ja sellest koolist, kuid arvan, et õpetajast mitte kunagi. Tüdruk läks teise kooli teiste õpilaste – õpetaja juurde, lootes, et seal läheb tal hinnete-ga paremini, seda küll mitte I poolaastal. Võib küsida, mis sai tema endisest klassijuhatajast? Ei midagi, ta lihtsalt elas oma elu edasi. Vahel vist isegi mõtles tüdruku peale. Ükskord kui tüdruk talle helistas, oli ta õnnelik, et õpetaja ta kohta küsis ja teda vaatama kutsus. Muidugi oli tüdruk sellega nõus ja läks teda vaatama. Nad said ikka

veel hästi läbi, kuigi tüdruk oli ta vahepeal vähekeseks ajaks unustanud. See ei tähenda, et päriselt unustanud, ta lootis vaid salaja, et näeb õpetajat veel, sest sel hetkel ta hoolis temast väga. Jah, nad suhtlesid omavahel ja said kokku. Aeg läks edasi, tüdruk ei elanud enam ammu ema juures, vaid lihtsalt ühe hea, kuid üksiku inimese juures. Emaga suhtleb ta küll, aga mitte nii nagu tütar emaga, vaid nagu lihtsalt tuttavaga. Ükskord käis tüdruk jälle õpetajat vaatamas ja nad rääkisid peaaegu kõigest. Siis tuli õpetajale meelde, et tüdrukul oli olnud sünnipäev. Ta tegi tüdrukule imeilusa lillekimbu ja isegi kallistas teda. See oli vist esimene kord, kui tüdruk üldse midagi sellist siirast tunda sai.

Tüdruk võis olla õnnelik: ta teadis, et teda ei ole vähemalt õpetaja poolt unustatud. Ja metskassist hakkas inimene kujunema, tundes, et ta on olemas ja temast hoolitakse, sest ta oli pisutki kodusoojust kogeda saanud.

Astrit Bombul Albu põhikoolist

Pildi tegi Eneken Maripuu

Heli Illipe-Sootak

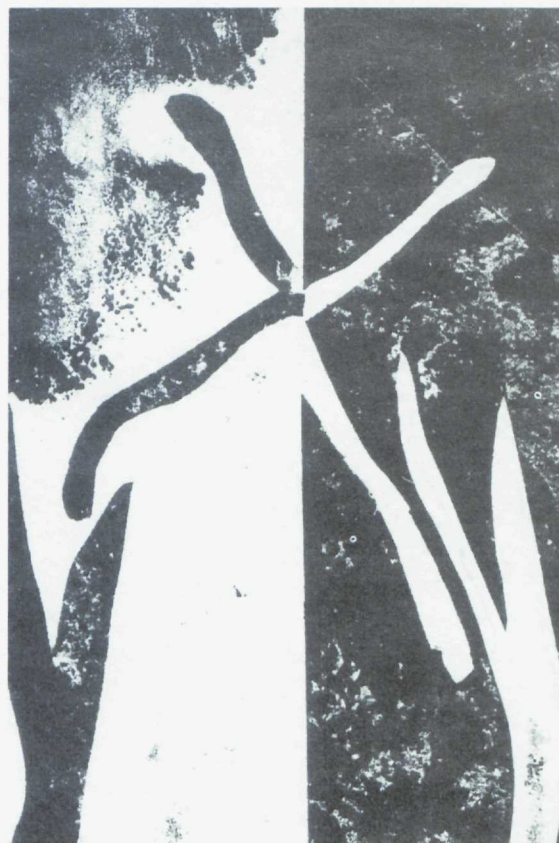
KURGEDE LAHKUMINE

Rabaserva tõmbetuules kured salka koonduvad, vaenukase lehesajus rännuritta joonduvad.

Kodusoost on minna raske, talveks jääda ka ei saa, rabaserv ja vaenukased jäävad kurgi leinama.

Kurekolmnurk lõuna suundub rajaviidaks Linnutee, kurjad ilmad kannul, ruttab kurvalt kruutav kurekee.

Mariann Rebane Kambja põhikoolist

USSIDE ELU

Kapsaussil lahe põli – kapsaid aias küllaga, noori maitsvaid kapsavõrseid võib ta rahun järada.

Õnausski pole nälgas – ubinaid on rohkelt puus, tündinedes ühest õnast tuleb ette võtta uus.

Seeneussil puravikud, sirmik, pilvik on menüüs, toidulaud on lausa lookas, kui on metsad sügisrüüs.

Ainult vihmaussi elu pole kiita ega laita – ennastohverdavalt aitab mutil tühja kõhtu täita.

KONNA JONN

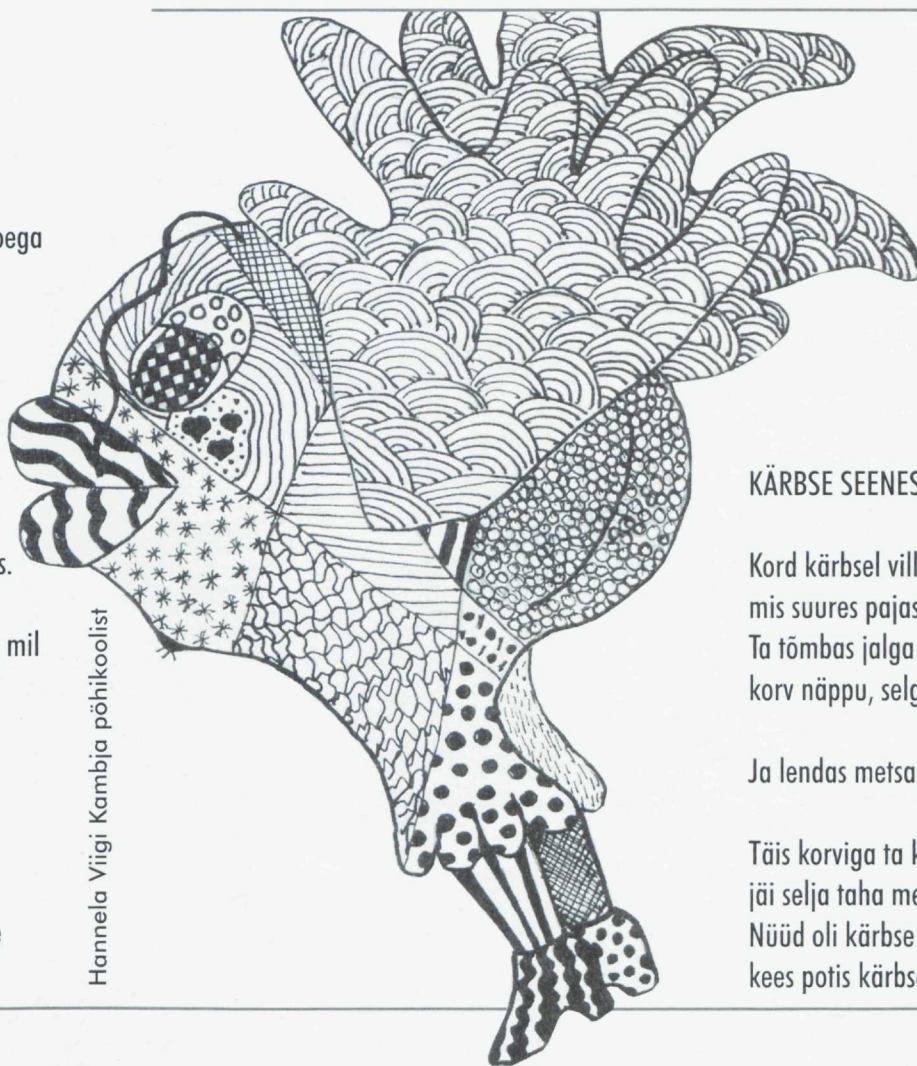
Kümme väikest konnapoega elas pargitiigis, eales polnud kisa-kära konnakuningriigis.

Vettelangend kaselehti parvetati üheskoos, vesiroosi taha peitu mindi suures mänguhoos.

Lõpuks kätte jõudis aeg, mil kullest sai konn, aga maale ta ei lähe – rinnus trots ja jonn.

Ennekuulmatu ja veider kahepaikse soov: lapsepõlve mängumaale jääda ihkab konn.

Hannela Viigi Kambja põhikoolist

KÄRBSE SEENESUPP

Kord kärbsel villand toidust sai, mis suures pajas pliidil kees. Ta tõmbas jalga kummikud, korv näppu, selga vihmakeep.

Ja lendas metsa...

Täis korviga ta koju tõttas, jäi selja taha metsatukk. Nüüd oli kärbse süda rahul kees potis kärbseseenesupp.

Isa-ema maa

Leelo Tungal

Tiina Kiilaspea

d. = 60
mf

Mi-da ma veel hoi-an, ke-da ma veel kait-sen, kui mit-te sind, mu ko-du-ne

p

maa? Mi-da ma veel hoi-an, ke-da ma veel kait-sen, kui mit-te sind, mu

Fine f

ko-du-ne maa, ko-du-ne maa? Kes mul-le kin-giks kee-le,

3 *3*

e-lu-sa, i-lu-sa lau-lu, kui mit-te si-na, mu ko-du-ne maa?

mf

Mi-da mõis-ta võik-sin, kes saaks a-ru mi-nust, kui mit-te si-na, mu i-sa -

p

maa? Mi-da mõis-ta võik-sin, kes saaks a-ru mi-nust, kui mit-te si-na, mu

mf

i-sa maa, i-sa maa? Kes mind maa-il-ma saa-daks,

D.C. al Fine

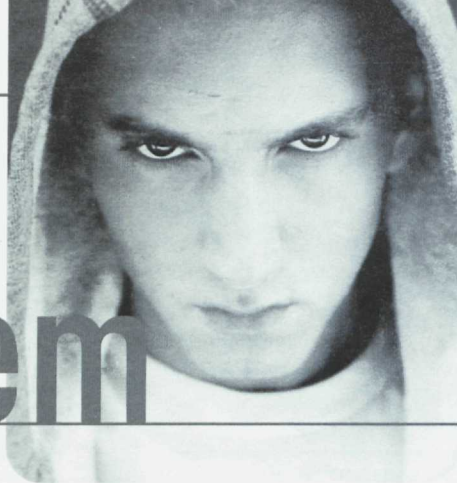
kes mind ta-ga-si oo-taks, kui mit-te si-na, mu e-ma maa?

HFA LAPS

Eminem

Eminem

17. oktoobril

1974 sündis Detroidis laps, kellele pandi nimeks Marshall Bruce Mathers III. Just siis saigi alguse poisi, keda nüüd kutsutakse Eminemiks, õnnetu elu. Perekond vahetas elukohti tihedamini kui mõni mees sokke, kuid mitte ühest villast teise luksusrajooni, vaid USA suurlinna Detroiti vaesest piirkonnast veel vaesemasse. Nad elasid sotsiaalabist, ema oli sõltuvuses bingolotost ning ravimitest. Lisaks kannatas ta Münchhauseni sündroomi käes. (Inimene kujutab ette, et ta laps on haige – kuigi on täiesti terve -, ning hakkab teda sundluslikult ravima.) Ka kool oli väikesele Eminemile üks suur katsumus. Ta sai seal armutult peksta ning oli pidevalt teiste naerualune ja vanemate-tugevamate kiusuobjekt. Ükskord lõppes peksmine sellega, et poisil tekkis ajuverejooks ning ta oli üheksa päeva koomas. 15aastase-na langes Marshall koolist välja, ta arreteeriti, teda tulistati... Ta parim sõber Uncle Ronnie tegi enesetapu, mida seejärel üritas ka Eminem. See tal, nagu näha ja kuulda, õnneks siiski korda ei läinud...

Mõni aeg tagasi pandi ühes USA koolis toime nn. Columbia massimõrv, mis leidis kajastamist ka Eminemi laulus "I'm Back". See jäi ühtlasi ka ainukeseks looks, mille sõnu mehe plaadikompanii kontrollis. Marshall on rääkinud ühes usutluses, et ta teab täpselt, mis tunne on, kui koolis narritakse – tahaks kõik ära tappa. Ta arvab, et need lapsed Columbias lihtsalt enam ei mõelnud sellest, vaid astusid lõpliku sammu. Süüdlaseks peab aga Eminem lapse-

vanemaid, kes ei pööra oma võsuke-sele piisavalt tähelepanu ning ei võta midagi ette, kui laps kannatab, pahatihti ei kuula teda isegi tähelepanelikult ära...

Mida ikka aeg edasi, seda vihase-maks on mees muutunud, nii enda kui ka ühiskonna suhtes. Selle viha viljaks on mitu plaati, hulk edetabelihitte ning lugematu arv kohtuasju, millest ühe näiteks on algatanud Marshalli ema. Aga miks peaks üks ema oma poja kohtusse kaebama? Proua Deborah Mather-Briggs nimelt väidab, et Eminem on oma intervjuudes (NB! mitte lauludes) teda laimanud. Poeg olevat talle põhjustanud suurt hingelist stressi – alandust, enesehinnangu langust, magamata öid, kahju pangaarvele jne... Kõige selle korvamiseks, hüvituseks hindab emme (ainult) 10000000 dollarit (~185 miljonit krooni). Eminem ise aga leiab, et ema pole väärt kümnepennistki. Kõige selle pärast, mis ta teinud on...

Palju on kõmu tekitanud Eminemi kuri kõnepruuk Britney Spearsi ja Christina Aguilera suhtes. Christina on tegelikult Eminemi alaline külaline kontserditel – kumminaisena, keda on hea laval pilada. Viimasel ajal aga tundub, et Aguilera teda enam niipalju ei eruta. Nüüdseks on "tibi" asendunud uute tegelaskujudega...

Eminem on suurim valge räppar. Tema laulud on Ameerika elu peegelpilt. Tõde on valus. Eminemi sõnumist tuleb aga õieti aru saada. Tema tekste ei saa süüdimatult sõnasõnalt tõlgendada – näe, kui tore poiss, vihkab popstaare ja muidu perverte. Asi on sellest palju sügavam...

Liisa Uibokant Tallinnast

EMINEM on see, kes ruulib!

Mulle meeldib Eminem – ta laulab täiega, vabalt ja mõnuga, nii, kuidas tahab. Ja see ta juures mulle meeldibki, et teda ei huvita, mida teised temast arvavad, ja ta ei tee kedagi järele – ta lihtsalt on. Ta on lahe! Lahe laheduse mõttes. Pealegi julgeb ta mõnitada neid, kes talle ei meeldi. "Without Me" videos pilab ta Bin Ladenit, kuid õige kah. Aga sellesama video pärast sai ta al Qaida meestelt pika, jubeda ähvarduskirja. Nende arvates ju ei sobi, et Bin Laden pika habemega mingis koopas ringi kargab. Aga noh, ma arvan, et seda ta praegu teebki.

Tätoveeringud, mida võib leida Eminemi nähtavatelt kehaosadelt, on tema arust need, mis väljendavad kõige paremini tema tegelikku olemust. Kuid ikkagi on kõige huvitavamad tema laulud. Iga lause on korralikult viimistletud ja ühe laulu pikkust saab võrrelda terve kirjan-diga. Ka ei keeruta ta ühte salmi viis korda laulu jooksul, vaid tema laulud arenevad järjest edasi. Laulud lõpevad tavaliselt lõpliku "punktiga", näiteks: "come to think about it... his name... was... it was you. Damn!"

Kõik, kes fännavad Eminemi, kirjutage mulle: **NOOMI SAMELI, Kastani 16, Räpina 64506** või: partyzoooon@hotmail.ee

Paar fänniaadressi
Tiiu Maksilt Järvamaalt:
VENGABOYS,
P.o.Box 6140
NL 3002 AC Rotterdam,
The Netherlands

RICKY MARTIN
3720 Canterbury Way
Boca Raton, FL 33434, USA

ANDRES JAAKSOO

Laste lemmikud vanasti

Missugused olid lapsed vanasti? Mida nad mängisid, mis neile maitses? Täiskasvanuks saades kõneldakse sellistest asjadest harva ja ajalooramatuteski puuduvad lastest pajatavad peatükid. Õnneks ilmus vanastigi lasteajakirju, mille lehekülgedel anti sõna lastele... Eriti tänuväärset osa selles on mänginud 1921 / 1922 – 1940 tegutsenud ajakiri "Laste Rõõm", mille toimetuse kutsumus kahekümnendatel-kolmekümnendatel aastatel lapsi "mõtlemaküsimusi, mille üle tahetakse teiste arvamisi kuulda, saatma need toimetusele, kes nad siis nummerdatult järgmistes numbrites avaldab. [...] Mõteltu iga esineja omale ilus varjunimi, mille ta endale näokatteks paneb, ja siis võib kõik puhtast ja rõõmsast südamest ära rääkida, mis keegi mõtleb."

Lapsed võtsid ettepanekust õhinal kinni. Tänu nendele teame täna paljusid pisiasju, mida ükski tark teadlane ei oleks osanud oma küsimustiku kaudu mitte kuidagi kohe välja uurida.

MILLISED OLID LASTE LEMMIKLILLED

Nii mõnelgi aastal (näit. 1929, 1934) on tüdrukud läbi mitme ajakirjanumbri puistanud südant ning kirjutanud sellest, missuguseid lilli nad oma aias kasvataksid, missugused on üldse nende lemmiklilled, missugused on nende meelest kõige kaunimad lilled. Poiste ilukumistest hoolimata ("Mina ei armasta ühtki lille. Nad on liig õrnad minu jaoks. Minule meeldib kasepuu. Tead isegi [...], seesama kasepuu, millest valmistatakse nii mõnusad vit-sad", "Küll see karuohakas on aga tore lill! [...] Tulge aga lähemale, küll siis näeme, mis näo teete, eriti veel siis, kui sõrmega puutuma lähete.")

on tüdrukud näidanud end tõelistel lilletundjatena. – Oma aiapeenral on tahetud näha "levkoisid, astreid, pelliseid, nelke, lillherneid ja murtudsüdameid." Nagu arvata võis, ei olnud tollal roosist ilusamat ja elegantsemat lille veel leida ("See uhke lillede kuninganna valitseb määratu hulga ilusate lillede üle..."). Ilusateks on tüdrukud pidanud aga ka üsna lihtsaid põllu-

ja metsalilli: sinililli ("...nende õrnuse ja lapselikkuse pärast..."), maikelukest ("...seepärast, et tal on kenakujulised õied ja magus lõhn"), üla-seid, kannikesi, tõrvalille ("Miskipärast usun, et temast saab tõrva, mida mõnus põletada jaanituleks.") Leitud on samuti, et "Armas lill on moon, sest ta on sama punane nagu maasikas.", aga leitakse, et "Rukkililled on imekenad, kui nad tasases tuules rukkipeade vahel heljuvad." Toreda tunnistuse on teinud Lodi-järve neitsi: "Mu armsam lill on rukkilill. Soovitan teda kõigile Eesti piigadele, et ta pärjana võiks ehtida nende valkjaid käharaid!"

LASTE TOIDUSEDEL

"Laste Rõõm" on suutnud avada ka oma lugejate toidueelistused. Söögisedeli suhtes pole suurem jagu lapsi olnud kuigi pepsid ("Pean sööma

kõike, mis emake-maa mulle annab."; "Ema ütles, et hea laps peab kõike seda sööma, mis on laual. Nii viisi teen ka mina."). Tahetakse sealihaga ja hapukapsaid ühes kartulitega, vasikapradi ja seakarbonaadi, seajalasülti, jäneseliha, kanapradi ja rammuleent, riisiputru, hapu- ja marineeritud kurki, aedvilju, hernesuppi, kala ("sest tahan ka ise olla nagu kala vees"; "Kalu on ju minu riigis [...] õige palju."), räimi tomatikastmes. Üks poiss on kuulutanud: "Praetud teevorsti praetud kartulitega. See on kõige parem, kui te ei usu, siis proovige", teine, tõsisema olemisega mehe-

hakatis arvab Tõnissoni kombel: "Parima meelega söön toitu, mis annab jõudu kätte, et saaks oda lennutada hästi kaugele." Magustoiduks süüakse meelsasti pannkooke moosiga, tarretist hapukoorega, manna-creemi, lumepallisuppi, kohupiimakooki ning mett ja saia, nagu on korduvalt kinnitatud, siis veel metsmaasikaid ja vaarikaid ning "õunu ja muid kodumaa vilju". Iseenesest mõista oli siingi, millest unistada, mida ihaldada. Üks tüdruk on selle oma kirjas ühekorraga välja ütelnud: "Kõige rohkem maitsesid mulle viinamarjad, apelsinid ja banaanid.", aga nagu arvata võib, kurtunud samas kurvalt: "neid saan nii harva ja mitte kunagi nii palju kui tahan." Maiasmokad tahaksid muidugi ka pagarikooke, torti, marmelaadi, jäätist ("Parim on jäätis ehk "marosina". / Suvepäeval panen neid kinni üle tosinaga, / ja kui ühes on veel vahvel...") ning šokolaadi. Järgneb

Ilu on vaataja silmades!

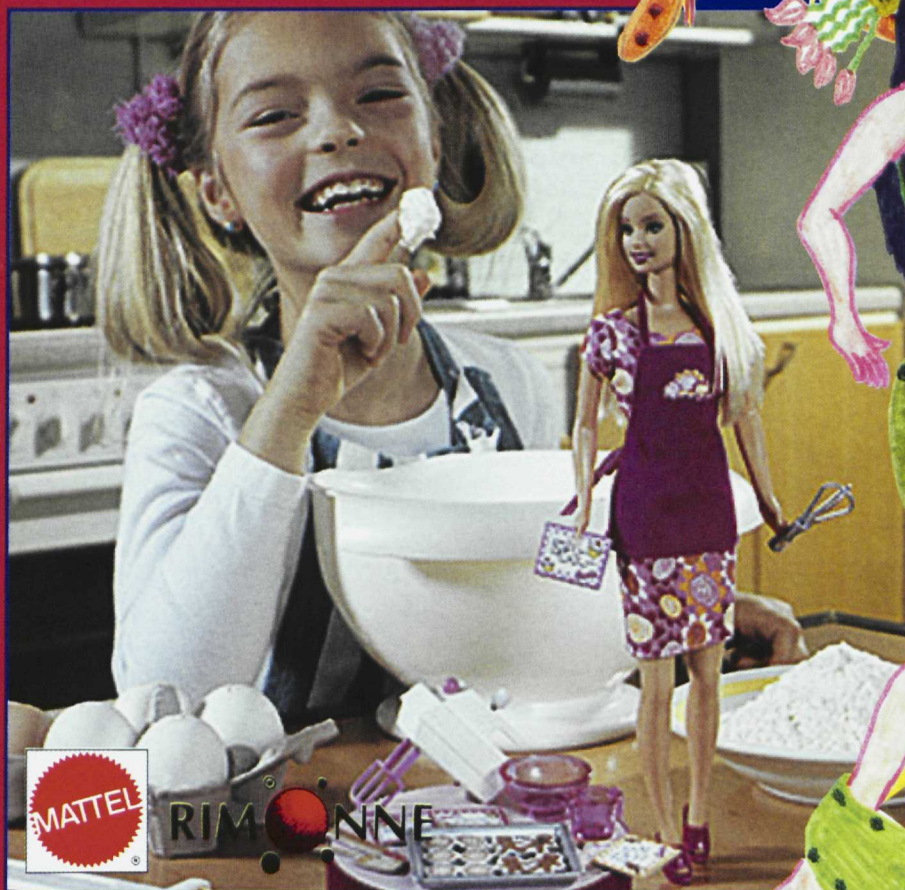
Nagu teiegi, head sõbrad ja sugulased, peab Barbie'gi lugu kõigest, mis on ilus, lahe ja huvitav. Vahel on ilu veidi eksootiline ja isevärki – nagu näiteks Pärnumaa tüdruku GERSTIN JUSSI siin trükitud moejoonistustel.

Öeldakse ka, et ilu ei passi patta panna – aga paja-st võtta tasub teda küll! Nii musta leiva kui punase peedisupi juures on üsna oluline see, kuidas teda serveeritakse. Meie seekordseks ülesandeks ongi joonistada (või kirjeldada) üht ilusat VÕILEIVALAUDA!

Parimatele auhindadeks RIMONNELT köögihaldja-Barbie!

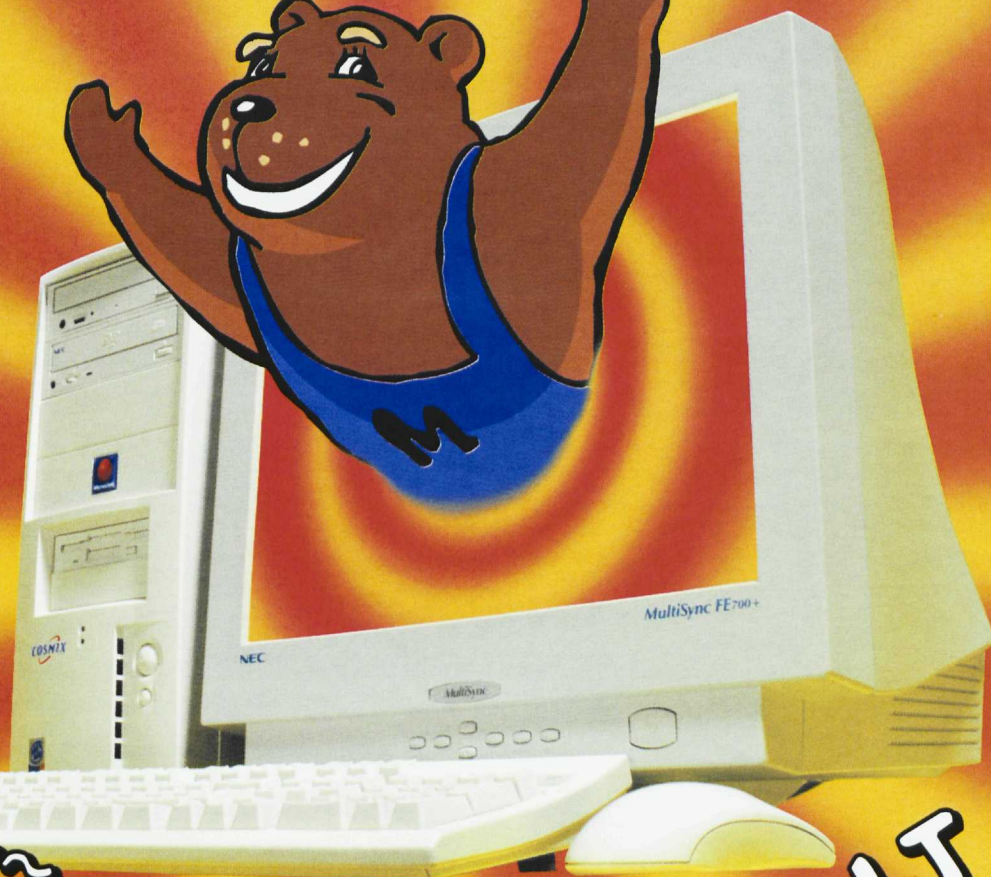
NB! Palun kirjutage kõigi oma tööde alla või pöördele oma NIMI, SÜNNIAEG (nii päev, kuu kui aasta) JA ADDRESS!

Ootame teie laulloomingut 5. novembrini!

RIMONNE

VÕIDA MESIKÄPALT ARVUTI!

Või ootab sind Mesikäpa sõbrana võidusõidurada? Või hoopis 3 arvutimängu sinu omal valikul? Ja kõigele sellele lisaks on Mesikäpp loosi pannud veel hunniku šokolaadi.

Osalemiseks saada tühi 200-grammine Mesikäpa pakk ja 3 Mesikäpa batooni ümbrist 9. novembriks 2002 aadressil Tallinna Peapostkontor 10111, p.k. 3035 märgusõna „Mesikäpp“

Magusam kui mesi!

Tere, sõbrad!

Mis siis muud, kui hakkame aga jälle auhinnasaajaid üles lugema. Tuletan veel meelde, et Põhja-Eesti lapsed saavad oma auhinnad kätte Tallinnast, Kullo Lastegaleriist (Kuninga 6), lõunaestlased Tartu Lasteraamatukogust (Kompanii 3/5) ja idavirumaalased Jõhvi Keskraamatukogu lasteosakonnast (Rakvere t. 3A). Kellel on muid soovve, see andku kirja või telefoni teel märku!

Tere! Olen 10a. tüdruk ning soovin saada kirjasõpru (ainult tüdrukuid) vanuses 9 – 12a. Ma kogun kleepse, lemmikloomad on hobune, kass ja koer. Lemmiklauljad on Britney Spears, Jennifer Lopez, Shakira ja A-Ha. Mulle meeldib lugeda, kirjutada ja joonistada. Olen lõbus, aktiivne ja naljaka olemisega tüdruk. Palun lisa kirjale ka telefon! **KRISTEL TEEÄÄRE, Pitsu 2, Marjamäe k., Tarvastu v., Viljandimaa.**

You, kõik 12-14a. poisid&tydrukud! Olen 12a. plix, kes soovib leida meilisõpru. E-mail: **katikaav@hotmail.ee**. Liituge ka minu klubiga, mille leiata Everydayst nimega **H@VE@FUN!**

Tere! Olen 12a. pliks ja soovin kirjasõpra vanuses 12-... E-mail: **kally.kelly@mail.ee. EGLE.**

Hei, kõik tüdrukud ja poisid! Sooviksin leida kirjasõpru vanuses 11-13, ise olen 12! Minu huvideks on ujumine, rahvaste pall, kogun kleepse. Kirjas võiks olla ka foto. **TEELE VIIL, Rootsi 15, Kuresaare 93812.**

Tere! Soovin leida 10-14a. poiss-kirjasõpru. E-mail: **pliksemma@hotmail.ee**

Tere, kõik igas vanuses tüdrukud! Teie kirju ootab 12a. Grete Väike-Maarjast! **GRETE MARJAPUU, Säde 1 -28, Väike-Maarja, 46202 Lääne-Virumaa.**

Juhhei! Palun kirjutage, poisid, kellel vanust 10 a. Minugi vanus on 10. Oleks mega, kui leiaksin ümbrikust foto. **LEA TAKLAJA, Lennu 30 – 42, Ämari, Vasalemma v., Harjumaa 76102.**

Helahoo! Olen tüdruk, kellele meeltemööda raskem musa, näit. Linkin Park, Nirvana, Marilyn Manson jt., mulle meeldivad huumorimeelega toredad inimesed.

Juuli-augustinumbri LEGO-auhinnad võitsid **SIRLI SIKKA** Pärnjõelt, **KULLA pere** Tartust, **SIGMAR JALLAI** Tartumaalt ja **JANEK VEDENKO** Tallinnast.

BARBIE-võistlusele tuli nii palju häid töid, et auhinnasaajad tuli välja loosida. Võitjaks osutusid **LIISA NOORMETS** Kiilist, **KAILI PAAS** Väätasast, **SIRET PENT** Viljandist, **REESI MÄNNI** Püssist ja **KADI KIKKAS** Tallinnast.

Mailige mulle aadressil: **xa@hotmail.ee** või tšekake koduleht: **expage.com/sandrafreepage.**

Tere! Olen 13a. Tallinna tüdruk, ootan kirju 12 – 15a. inimestelt. Minu lemmikuteks on Kerli Kõiv, Meie Mees, Smilers ja Linkin Park. Huvideks on tantsimine, sulgpall, lugemine. Pilt garanteerib vastuse. **LIISA UIBOKANT, Ädala 5 – 29, Tallinn 10614.**

Tere! Olen 14a. tüdruk Tallinna lähedalt. Ootan kirju 13 – 16a. inimestelt, kirjas võiks olla mainitud ka e-mail. Minu lemmikuteks on Shakira, Eminem, Nelly Furtado, Christina Aguilera, jalgpall ja vormel. Kes saadab koos kirjaga oma pildi, sellel on suurem võimalus vastust saada. **KATI HIIS, Saha tee 19, Loo sjsk., Harjumaa 74201.**

Hei! Olen 14a. lõbus tüdruk, sooviksin leida kirjasõpru vanuses 14 – 16, nii poisse kui tüdrukuid üle terve maailma. Kuulan head muusikat, meeldib laulda ja tantsida. Meeldib sportida, sõpradega koos olla ja internetis surfata. Kes tahavad euro- ja muude laulude sõnu, need kirjutagu kindlasti! **ANNA PÄRNAKIVI, Mõisavahe 7 – 39, Tartu 50707, e-mail: annakass@jippii.ee.**

Hei-hei-hei! Olen lõbus plika, kõik lõbusad poisid võiksid mulle meilida. Olen peohuviline ja mulle meeldib ujuda. E-mailid: **red.rose.017@mail.ee, blondyroos@hotmail.ee.**

Hi! My naime is Baiba, I'm 14. I like riding bicycle, music and parties. I would be very happy if some boys in age 14 – 16 write me! **BAIBA GALVINA, Ziedini, Dobeles raj., p/n Snikere, Latvia LV 3726.**

Hei! Kirjutage mulle, kõik lahedad plixid ja poisid vanuses 12 – 15! Kogun kleepse ja kuulan muusikat. Meeldib reisida ja sõpradega olla. Oleks tore,

Pop-viktoriini kleepsu saab **REELI VIKBERG** Tallinnast.

Käosöbraliku küsitluse auhinnaraamatud saavad **ANDRES AINSON** Tallinnast ja **HELI ARMUS** Saaremaalt.

Ristsõna-auhinnad (seekord CD-d) võitsid **LIIS LÕHMUS** Tallinnast ja **MARI-ANN MEIGO** Alaverest.

Kevadise Perviku-küsitluse auhinnad lähevad **PIRET PENDILE** Viljandist ja **ELINA SALISTELE** Mõnistest.

kui kirjas oleks ka foto. **KRISTIN OOPKAUP, Võidu 32 –2, Orissaare, Saaremaa 94601.**

Ciao! Olen 12a. lõbus plika ja soovin kirjasõpru vanuses 11 – 12, nii poisse kui tüdrukuid. Mulle meeldib tantsimine ja näitlemine, lemmiklauljad on Britney Spears ja Ricky Martin. **MERIL VAHT, Põhja 18 – 7, Keila, Harjumaa 76610, e-mail: Metsu1@hotmail.ee.**

Ciao! Olen 10a. lõbus plika, soovin kirjasõpru vanuses 9 – 11. Mulle meeldib suusatamine ja muu sport. Lemmiklauljad on Britney Spears ja Ricky Martin. **KATI TAMMJÄRV, Kuldnoka 24, Tartu 50404, e-mail: Kati1000@hotmail.ee.**

Tere! Olen 11a. tüdruk, kogun pilte ja postreid (eriti BSB ja Geri H. omi.) Lemmikloomad on kass ja hobune. Sooviksin leida kirjasõpru vanuses 10 – 14, nii tüdrukuid kui poisse. **KARMEN VOOL, Pargi 27 – 33, Jõgeva 48303.**

Tere! Olen 13a. lõbus plika, mu lemmikuteks on HIM, Linkin Park jt. Sooviksin leida 12 – 15a. kirjasõpru, nii poisse kui tüdrukuid. **KAIE JUSS, Suur-Kuke 21 – 4, Pärnu 80018.**

Hei! Kõik 15 – 16a. poisid ja tüdrukud üle Eesti, teie kirju ootab 15a. Siret. Mulle meeldib tantsida, musa kuulata ja sõpradega aega viita. E-mail: **siksuke@hotmail.ee. SIRET LIIKVART, Maramaa, Lähte sjsk., Tartumaa 60503.**

Tere, olen 12a. lõbus tüdruk, kes ootab nii poiste kui ka tüdrukute kirju. **KAISA KAARUS, Nooruse 2 – 4, Sargvere, Paide v., Järvamaa 72602.**

Tzauks! Olen 12a. tüdruk Sõnni tähtkujust. Mulle meeldib kirju kirjutada, internetis surfata ja muusikat kuulata. Mu lemmikud on Kaci, Madonna, Shakira jt. Ootan 12-17a. tüdrukute ja poiste kirju. E-mail: **greta.lepik@mail.ee. GRETA LEPIK, Tähe 12 – 35, Jõgeva 48307.**

Tere! Kogun staaride pilte ja postreid. Ootan Britney, Jennifer L, Christina Aguilera, Emma Buntoni jt. pilte ja postreid, kõigile saatjatele saadan väikese kingituse ja kirja. **STELLA NARUSSON, Variku 3, Tartu 50110.**

Tere, olen 16a. plix ja otsin kirjasõpru vanuses 14 - 17a., nii poisse kui ka tüdrukuid. Esimeses kirjas võiks olla foto. **SIGRID TÕNISSON, Rae 21 - 51, Paldiski, Harjumaa.**

Tere, olen 11a. Liia ja soovin leida kirjasõpru vanuses 10 - 12 a. **LIIA, Hommiku 26, Tapa 45108.**

Tere, olen 15a. tüdruk, kes otsib endale kirjasõpra. Lemmikuteks on Britney, Savage Garden, The Corrs, Roxette jpt. **KRISTA BAIKOV, Männiku-põik 1-15, Kaarepere, Rapla mk, 79520, e-mail: Krista.Baikov@mail.ee**

Hei, hei! Sooviksin saada kirjasõpru vanuses 12-13. Ise olen 12. **MERILIN ROOSIPUU, Kalda 2, Kuusalu, Harjumaa 74601, e-mail: merka89@hotmail.ee**

Hey, kõik 12 - 13a. tüdrukud ja poisid! Teie kirju ootab 12a. pliks. **KRISTIINA PIHKMANN, Viinistu 19 - 6 Harjumaa 74701, e-mail: Krissu.Tiina@mail.ee**

Tere! 13a Railis, kes käib võrkpallitennis ja tantsimas, soovib saada nii poisistest kui tüdrukutest kirjasõpru vanuses 13 - 16a. E-mail: **Railis.Rayliis@mail.ee**

Nimi: Riin Koppel
Sünniaeg: 13. 08. 89
e-mail: riin.koppel.002@mail.ee
meeldib laulda, tantsida ja ujuda.
Soovin kirjasõpru vanuses 13-16, nii poisse kui tüdrukuid.

Tere! Kõik Linkin Parki ja Crazy Towni tõelised fännid võiksid mulle meilida, et oma idolite kohta infot vahetada. Ostan ja vahetan kõike nendega seotut (postreid, pildid, tekstid). **linkingirl15@hotmail.ee**

Tere! Olen 13a. mõnus plix, kes sooviks saada kirjasõpru vanuses 13-...! E-mail: **lovert13@solo.delfi.ee** või **lovert13@solo.ee.**

Tere, olen 11a plix, elan Vändras. Tahaksin leida poistest ja tüdrukutest kirjasõpru vanuses 11 - 12a. E-mail: **nei654@hotmail.ee MIRJAM.**

HEI!! Olen 12a. plix, kes soovib saada 12 ja 13a. poisist ja tüdrukust kirjasõpru. E-mail: **madliminna@hotmail.ee**

Tere, soovin leida tüdrukutest kirjasõpru. Kirjutage aadressil **Õhtu 30 - 25, Tapa, 45107 Lääne-Virumaa,** e-mailid: **Jaqueline17@email.ee** ja **lixypacer@mail.ee**

You, olen 10a. Maire ja tahan endale 10-13a. kirjasõpru. Mulle meeldib laulda. E-mail: **pliksmaire@hotmail.ee.**

Zau! Oleme 2 11a. pliksi, kes sooviksid leida kirjasõpru vanuses 9-17. E-mail: **milian001@hotmail.ee.**

Tere! Olen 13a. Artur ja soovin tutvuda tüdrukutega, kes oskavad vene keelt. Meilige mulle aadressidel: **tuzja@hotmail.ee, artur.mirontsenko@mail.ee.**

Tere! Sooviksin leida kirjasõpru vanuses 11-12 (tüdrukuid) E-mail: **funnyboy12@hotmail.ee.**

You, olen 9a tüdruk ja tahaksin endale 9-12a. kirjasõpru. Mulle meeldib laulda ja minu e-mail on **plikslaura@hotmail.ee.**

Hei hopsti! Olen 11a.pikka kasvu tüdruk, kes otsib 10-12a. või ükskõik mis vanuses tüdrukust ja poisist kirjasõpru. Mulle meeldib ratsutada, joonistada, meisterdada, matkata jne. E-mail: **Kiinake@hotmail.ee. KRISTIINA AVEL, Tartu mnt.52-9, lisaku, Ida-Virumaa 41101.**

Tere, olen 14a. tüdruk Raplamaalt, otsin kirjasõpru vanuses 15-17.a, nii poisse kui tüdrukuid. Mu lemmikmuusikud on Eminem, Linkin Park, Terminaator. E-mailid: **apelsini_musi@jippii.ee** ja **maasika_musi@jippii.ee.**

Tere, olen 12 a lahe plix ja ootan 12 - 16a. kirju. E-mail: **pliksegle@hotmail.ee,** koduaadress: **EGLE EICHFELDT, Vastemõisa 9 - 1, Viljandi 71301.**

Tere, kõik lõbusad poisid ja tüdrukud! Sooviksin leida kirjasõpru vanuses 12 - 16a. Mulle meeldib muusikat kuulata ja ujuda. **TRIIN JAKOBSON, Pargi 3 - 43, Turba, Harjumaa 76201.**

NB! Olen 12a. tüdruk ja soovin leida 12a. kirjasõpru! E-mail: **Kertukas.my@mail.ee**

Tere! Olen Merke ja tahan teha Shakira fännklubi. Kõik, kes soovivad liituda, meilige mulle aadressil **merke.alev@mail.ee.** Pead olema 10 - 15a. ja fännama Shakirat.

Tere! Olen 13a. Mari, elan Hiiumaal. Kirjutage mulle! E-mail: **mari53@hotmail.ee**

Tere! Olen 11a. kutt, kes tahaks tutvuda 10-11a. plixiga. Mailige mulle **Coolboyice@hotmail.ee**

Tere! Soovin kirjasõpra vanuses 11-13a. Ise olen 12. E-mailid: **liinalt11@hotmail.ee** ja **liina.loot.001@mail.ee.**

Terekest! Olen 11a ja otsin kirjasõpru, vanus ei loe. Elan Hiiumaal, olen viieline, tore ja sõbralik. Lemmiklauljad on Eda-Ines ja Britney. Mulle meeldib netis surfata. E-mail: **merli.kaar@mail.ee.**

Tere, kõik noored! OK, jään ootama! **yelli@hotmail.ee. DIANA**

Tere, kõik 8 - 10aastased, kirjutage või meilige 10a. poisile, kelle lemmikbänd on S Club 7 ja lemmiklaulja E-Type. E-mail: **Silver3@hotmail.ee. SILVER LOKK, Virbi 22 - 45, Tallinn 13629.**

Tere, olen 14a. lõbus tüdruk. Mulle meeldib ujuda, muusikat kuulata, arvuti. Mängin korvpalli. E-mail: **Kelly.Raik@mail.ee. KELLY RAIK, Avanduse, Simuna, Lääne-Virumaa 46 401.**

Tsau, olen 12a. plika. Soovin leida kirjasõpra vanuses 12-15. E-mail: **spordi.tibi@mail.ee**

Tsau! Ootan kirju 10-11a. tüdrukutelt. Kogun kassette,CD-sid ja taskukalendreid. Kirjas võiks olla ka foto. **MARLEEN-KRISTIIN KITT, Öismäe tee 136-17, Tallinn 13511.**

Youki! Normid poisid-tüdrukud vanuses 12 - 14! Ootan kirju meili või postiga. Ise olen normaalne 12a. tüdruk, mulle meeldivad Ines, Cassei, Linkin Park, Rammstein jt. E-mail: **kessu.love.001@mail.ee. LIILIKA KADAK, Loode 6, Mõisaküla sjsk., Viljandi mk. 69303.**

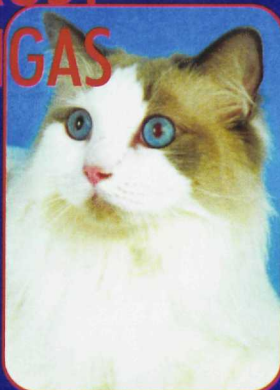
Yo, kõik lähedad inimesed! Teie kirju ootab 15.a plix. Mulle meeldib diskodel käia ja musa kuulata. E-mail: **rollergirl.love@mail.ee**

You! Kutid vanuses 12 - 14 (mitte nohikud), helistage või sms-ige **Sandrle(12)** ja **Nataliale (13).** Nr.: **051941951** ja **056625598.**

Tere, kõik tüdrukud, kirjutage lõbusale kutile. Mulle meeldib jalgpall ja korvpall, mu lemmikbänd on Linkin Park. E-mailid: **rommi777@hotmail.ee, owen@jippii.ee, rommi.hiisku.002@mail.ee.**

KALTSUNUKUST HIIREKUNINGAS

Kes seda enne on näinud, et kaltsunukk lööb nurru, peseb nägu ja püüab hiiri!

Seda sorti "kaltsunukke" tunneb aga kasside maailm juba nelikümmend aastat. Tegemist pole teadagi riidelappidest kokku õmmeldud pupedega, vaid RAGDOLLi (ragdoll tähendab inglise keeles kaltsunukku) nime kandva kassitõuga, mis sai alguse 1960. aastatel Ameerikas kassisõber Ann Bakeri kodus. Hiljem läks ragdollide aretamine-kasvatamine Denny ja Laura Dentoni kätte, ning kõik praegused selle tõu esindajad on nende kalifornialaste lähemad või kaugemad sugulased.

Oma nime ei saanud need kaunid hiirekuningad mitte selle järgi, et nende välimuses oleks midagi "kodukootut" – nimelt väidavad kassitundjad, et ragdollide valulävi on madalam kui paljudel teistel kiisudel ja nad lasevad end rohkem väntsutada ja meenutavad oma seltsiva loomu poolest rohkem koeri kui kasse. Ragdollid saavad hästi läbi ka teiste koduloomadega, üksiolek neile ei meeldi. Värvuselt võivad nad olla kas pruunid, sinised, šokolaadikarva või lillad, ning karvkatte mustri poolest jagatakse neid kolme liiki: *colourpointil* ei tohi kasukas olla ainsatki valget karva, *mitted* uhkeldab valgete käppade ja

lõuaga ja *bicolour* ragdollil on enamjagu kehast valge, ning näkkugi on joonistatud valge teravatipuline kolmnurk. Ragdollide silmad on säravsinised.

Ragdoll on maailma suurima kassitõuna pääsenud isegi Guinnessi rekordite raamatusse. Kuid ragdollide kasvamine kulgeb üsna aeglaselt: täiskasvanuks saavad nad alles nelja-aastaselt.

Alma Stern

LYDIA KOIDULA

LYDIA JA ALLAN ÕRNA ÖÖBIKU KODUTALUS

Kirjutan teil "Õrna ööbiku" autori Gustav Wulff-Õie talumuuseumi elanikest. Nimelt elab seal nüüdsest Lydia Koidula kõrval ka tema poeg Allan Voitka. Allan Voitka sündis ühel väga külmal ööl Gustav Wulff-Õie majamuuseumi külalistemaja trepi all. Pisikese emaks on Lydia Koidula – kuts, kellele meeldivad suured koerad. Allani isa ongi üks bokser.

Kuna koerte omanik Mariann Karupää elas varem Rootsis ja seal elab ta ema praegugi, käib Wulff-Õie lapselapselaps tihti Rootsimaal.

Ühel sellisel päeval läski Lydia nagu tavaliselt linna peale kolama, kuid erinevalt teistest kordadest tuli tagasi tiinena... Kutsikas Allaniile, muide, pakkusid rootslastest turistid oma peaministri järgi nimeks Göran Persson, kuna too olevat kutsika nägu. (Kas neil oli õigus, seda võite pildi pealt kontrollida.)

Peaaegu tõdema, et Allan on tõesti väga armas ja ilus kutsikas – must beežide käppade ja koonuga. Silmade kohal on kaks beeži laiku, nii et kui koer tukub, säravad need ikka nagu päris silmad. Hambad on tal tilukesed, kuid teravad – küll talle meeldib närida!

Kui järgmine kord sinna satun, on Allan Voitka kindlasti juba täiskasvanud koer, kuid mälestused tema kutsikapõlvest säilivad.

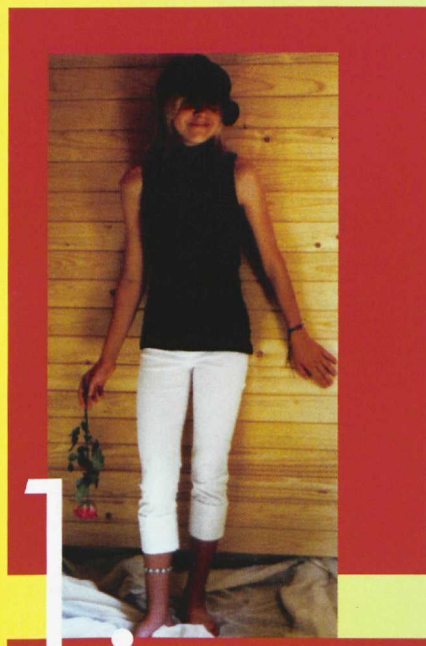
Reeli Viikberg Tallinnast

ALLAN VOITKA

ISE TEHTUD – HÄSTI TEHTUD!

Tere, kõik moehuvilised!
Hakkasime suvevaheajal
stilistideks ja tegelesime moega!
Piltidel võib meie töö tagajärgi näha,
kirjutasime juurde ka,
kust neid riideid saaks osta.

1
Suviselt vaba riietus, mis sobib suu-
repäraselt igale üritusele. Valgete
põlvpükste juurde sobib hästi must
puuvillane pluus, samuti ka ülipopp
sonimüts. Ehted täiendavad riietust!

Riided: püksid kaltsukast, pluus
Soomest, müts ise õmmeldud, käe- ja
jalaehe Prismast.

Stilist: Liisa
Modell: Kati

4
See riietus on igal juhul väga peen ja pidulik, sobib just gla-
muurseteks üritusteks. Ülaosa on üsna tavaline punane top,
seelik on õmmeldud siidist. Aksessuaaridena on siin sobilik
kasutada mõnd pidulikku kaelakeed, puusale võiks kinnita-
da prossi. Ka kõrvarõngad võiksid olla pidulikumat sorti.
Soenguks on harilik juuksekrunn lillega.

Riided: top Anttilast, siid Kangadžunglist, ehted kodusest
ehtekarbist.

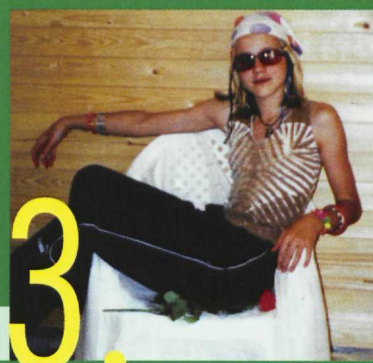
Stilist: Kati
Modell: Liisa

2
Igati hea valik soojal suvepäeval!
Talvekülmaga lisavad aga lillakad
toonid soojust. Puuvillane õlapaelte-
ga kleit koos selle juurde kuuluva jaki-
ga on sobilik käimiseks nii peol, ran-
nas, koolis ja
igasugustel
üritustel. Kos-
tümile an-
nab viimase
lihvi helelilla
peapael. Liht-
sus on moes!

Riided: kleit
ja jakk Antti-
last, rätik Tal-
linna Kauba-
majast, pea-
pael Stock-
mannist.

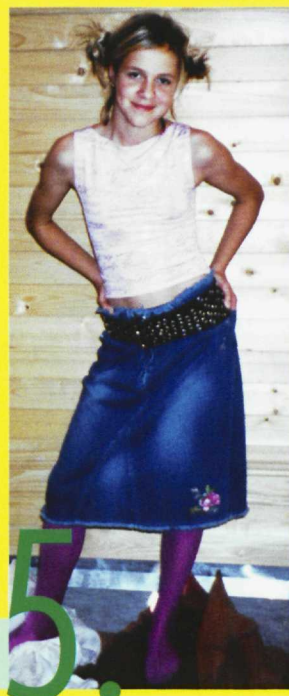
Stilist: Kati
Modell: Liisa

3
Vahel võiks tänapäevalgi meenutada
ka romantilist mustlasriietust! Selle
juurde kuulub palju ehteid, pearätik,
kottpüksid, varrukata pluus.

Riided: püksid Maksimarketist, pluus
Metrost, rätik ise õmmeldud, ehted Tii-
marist ja Foorumist.

Stilist: Liisa
Modell: Kati

5
Üks tänapäeva popimaid riideid – esi-
taks oma mugavuse ja teiseks mood-
suse pärast. Sukkade juurde kuulub
teksaseelik, mida ilustab nahkvöö,
nabapluus on liibuvast materjalist.
Selle riietusega on nii mugav kui ka
lahe kanda juuksekrundi.

Riided: sukad Maksimarketist, top
Naomist, seelik Seppälästä, vöö Met-
rost.

Stilist: Kati
Modell: Liisa

PE^B
2 1378 2002, 10

BIONICLE

www.bionicle.com

**VASTA
KÜSIMUSELE
JA VÕIDA!
LOOSIMISSE
LÄHEB 6 UUT
TOA LEWA NUVA
KOMPLEKTI!**

Bionicle'i lugu sai alguse sellest, kui kuus Toa riigi kangelast saabusid Mata Nui saarele, et päästa saare elanikud müstilise Makuta kurja võimu alt.

Makuta saatis toade kallale õelad elukad - rahid, kuid toad võitsid neid. Järgmise ohuna ilmusid välja putukasarnased olendid, keda kutsuti bohrokiteks.

Sellest sügisest tulevad aga bohrokite vastu võitlusesse appi kuus uut võimsamat: Toa Nuva, Exo-Toa ja Boxor. Kes jääb nüüd peale?

KAS EXO-TOA:

- A) on toade vaenlane
- B) annab toadele lisajõudu
- C) on Mata Nui saare elanik

NIMI: _____

ADDRESS: _____

VANUS: _____

Saada vastus Hea Laps toimetusse!

8557 EXO-TOA

8558 CHAHOOK
& GAHOOK

8556 BOXER

AS REKATO Pöörivä 2A, Tallinn 10412